

MÄÄRUS

31.08.2015 nr

**LEADERi kohaliku arengu strateegia
rakendamise toetus**

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, § 69 lõigete 3 ja 9, § 70 lõike 2 ning § 82 lõike 3 alusel.

**1. peatükk
ÜLDSÄTTED**

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi <i>arengukava</i>) meetme 19 „Toetus LEADERi kohalikule arengule“ allmeetmete 19.2 „Toetus tegevuste teostamiseks kohaliku arengu strateegia raames“, 19.3 „Kohaliku tegevusgrupi koostöömeetmete ettevalmistamine ja rakendamine“ ja 19.4 „Toetus kohaliku tegevusgrupi jooksvate kulude ja elavdamismeetmete jaoks“ raames antava LEADERi kohaliku arengu strateegia (edaspidi <i>strateegia</i>) rakendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord.	
---	--

**2. peatükk
KOHALIKU ARENGU STRATEEGIA RAKENDAMISE TOETUS**

**1. jagu
Kohaliku arengu strateegia rakendamise toetuse saamiseks esitatavad
nõuded kohalikule tegevusgrupile**

§ 2. Nõuded kohalikule tegevusgrupile

(1) Strateegia rakendamise toetust võib taotleda mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on kohaliku elu arendamine ja kes vastab kohaliku tegevusgrupi kohta kehtestatud nõuetele (edaspidi <i>kohalik</i>	
---	--

<i>tegevusgrupp</i>).	
(2) Kohalik tegevusgrupp vastab strateegia rakendamise toetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:	
1) tähtajaliselt asutatud kohaliku tegevusgrupi puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi <i>PRIA</i>) poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	
2) tal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasunud ettenähtud summas;	
3) ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest ega muud tagastamatut riigiabi;	
4) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas;	
5) tema suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;	
6) ta on avalikustanud kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna (edaspidi <i>tegevuspiirkond</i>) elanikele teabe strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamise kavatsusest neile kättesaadavas väljaandes enne taotluse esitamist.	Küsimus: Milline on kättesaadav väljaanne, kas ka koduleht?
(3) Strateegia rakendamise toetust võib taotleda kohalik tegevusgrupp, kes on koostanud strateegia, mis vastab § 6 lõigetes 2 ja 3 ning põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ §-des 7 ja 8 sätestatud nõuetele.	

§ 3. Nõuded tegevuspiirkonna kohta

(1) Tegevuspiirkond on kohaliku tegevusgrupi liikmeks olevate valdade, sealhulgas vallasiseste linnade ja kuni 4000 elanikuga linnade territoorium.	
(2) Tegevuspiirkonna elanike arv peab olema vahemikus 10 000 – 150 000.	
(3) Tegevuspiirkonna elanike arvus on lubatud põhjendatud erandid, milleks on kohaliku tegevusgrupi saarelisus, kultuurilis-etniline eripära või tegevuspiirkonna asustustihedus suurusega alla kümne elaniku ruutkilomeetril.	
(4) Tegevuspiirkonna elanike arvu kindlakstegemisel lähtutakse Statistikaameti piirkondliku statistika portaalis avaldatud vastavatest andmetest strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamise aasta 1. jaanuari seisuga kohta.	Säte vajab ühtlustamist MAK § 8.1, mille kohaselt loetakse Paldiski linna

	<p>maapiirkonnaks ning samuti käesoleva määruse § 9, kus lähtutakse rahvastikuarvu määratlusel rahvastikuregistri andmestikust.</p> <p>LHKK tegevusgrupp kuulub Paldiski linn (linna liikmelisusega on arvestatud ettevalmistava toetuse määramisel ning uue strateegia koostamisel), mis antud §-i preeguse sõnastuse järgi ei saaks kuuluda tegevusgrupp, sest Statistikaameti andmete järgi elas 01.01.2015 linnas 4056 elanikku.</p> <p>Rahvastikuregistri järgi elas Paldiskis sel ajal 3955 inimest ja tendents on vähemuse poole (01.01.2014 – 4068 01.08.2014 – 3987 01.01.2015 – 3955 01.08.2015 – 3883 elanikku). Kui käesoleva määruse § 9 arvestatakse üksikisiku tulumaksu laekumist, mille puhul arvestatakse rahvastikuregistri andmetega, siis määruse teistes sisendallikates, mis puudutab rahvastiku osa, peaks samuti lähtuma rahvastikuregistri andmetega.</p> <p>Ettepanek: elanike arvu kindlakstegemisel lähtutakse rahvastikuregistri andmetest. Võimalik sõnastus: “Linnade rahvaarvu määramisel võtta aluseks väiksem</p>
--	---

	kahest arvust: Statistikaameti arv toetuse taotlemise aasta 1.01 seisuga või rahvastikuregistri järgne elanike arv sama kuupäeva seisuga. s.o. 2015 a 1.jaanuari seisuga
--	---

§ 4. Nõuded kohaliku tegevusgrupi liikmesuse kohta (Ettepanek kasutada sõna: *liikmelisus*)

<p>(1) Kohaliku tegevusgrupi liikmeteks on vähemalt kolm kohaliku omavalitsuse üksust, vähemalt üks sama omavalitsuse üksuse territooriumil tegutsev äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja ja vähemalt üks mittetulundusühing või sihtasutus.</p>	<p>Küsimus: Kas haldusreformi valguses, on mõistlik nõuda kolme KOVi? Lisaks pöörame tähelepanu sellele, et MTÜ ja äriettevõtete mittesidumine KOV territooriumist aitaks vältida olukorda, kus üks organisatsioon saab mõjutada terve tegevusgrupi toimimist. Tegevusgruppide ning ka Leader programmi ülesanne on tegevuspiirkondi ühendada ning ilma otsese põhjuseta jäigalt omavalitsuse piiridest tulenevaid piiranguid seada ei ole Leader põhimõtteid arvestades tulemuslik ega loogiline.</p> <p>Ettepanek on sõnastada antud punkt järgmiselt: “Kohaliku tegevusgrupi liikmeks on vähemalt kaks kohaliku omavalitsuse üksust, vähemalt tegevusgrupi liikmeks olevate omavalitsusüksuste arvuga võrdne arv mittetulundusühinguid või sihtasutusi ja vähemalt tegevusgrupi liikmeks olevate omavalitsuste arvuga</p>
--	--

	võrdne arv äriühinguid või füüsilisest isikust ettevõtjaid.”
(2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kuuluda üksnes ühte kohalikku tegevusgruppi.	
(3) Kohaliku tegevusgrupi liikmeteks on ühiste majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete huvidega vallad ja linnad, mille territooriumid kuuluvad samasse geograafilisse piirkonda.	
(4) Ühele Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (edaspidi <i>EMTAK</i>) viienda taseme koodile vastavad lõikes 1 nimetatud kohaliku tegevusgrupi liikmed kuuluvad ühte huvirühma.	Küsimus: Mida antud punktiga on tahetud öelda? Mõte jääb segaseks.
(5) Kohaliku tegevusgrupi põhikirjas on muu hulgas ette nähtud kohaliku tegevusgrupi avatus uute liikmete vastuvõtmisele ja liikmete nimekirja avalikkus.	
(6) Kohaliku tegevusgrupi liikmeks võib olla isik, kes vastab kohaliku tegevusgrupi põhikirjas liikmele kehtestatud nõuetele.	
(7) Kui kohaliku tegevusgrupi põhikirjas ei ole ette nähtud nõudeid kohaliku tegevusgrupi liikmeks vastuvõtmise kohta, võetakse kohaliku tegevusgrupi liikmeks kõik tema liikmeks vastuvõtmise avalduse esitanud isikud.	

§ 5. Nõuded kohaliku tegevusgrupi otsustusprotsessi kohta

(1) Kohaliku tegevusgrupi strateegia rakendamise kavaga (edaspidi <i>rakenduskava</i>) või strateegia rakendamise toetusega seotud otsuse võib vastu võtta kohaliku tegevusgrupi üldkoosolek, juhatus või põhikirjas ettenähtud muu organ, kui määruses ei ole sätestatud, et asjakohase otsuse võtab vastu kohaliku tegevusgrupi üldkoosolek.	Palun täpsustada, millisest määrusest antud punkt kõneleb.
(2) Kui lõikes 1 nimetatud otsuse võtab vastu kohaliku tegevusgrupi juhatus või põhikirjas ettenähtud muu organ, on selle liikmed esindatud nii, et kohaliku omavalitsuse üksuste esindajate ja riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute esindatus on alla 50 protsendi.	Palun täpsustada või selgitada määruse seletuskirjas. Antud juhul jääb mulje nagu KTG peaks füüsilised isikud varustama EMTAK koodidega. KTG on juriidiliselt mittetulundusühing. Mittetulundusühingu juhatuses on füüsilised isikud, kes vastutavad isiklikult oma tegevuse eest. Mitte ükski organisatsioon ei vastuta

	<p>füüsilisest isikust juhatuse liikme tegevuse eest juhatuses. KTG juhatuse liikmed ei pruugi tulla vaid KTG liikmesorganisatsioonidest – näiteks kaasatuse suurendamiseks või tegevusgrupi võimekuse tõstmiseks võivad juhatuse liikmed konkursiga tulla ka väljastpoolt KTG-d. Füüsilisel isikul puudub EMTAK kood – palun määruse seletuskirjas täpsustada, et füüsilistele isikutele ei ole vaja EMTAK koodi määrata.</p>
<p>(3) Otsuse vastuvõtmisel ei ole kohaliku tegevusgrupi üldkoosolekul, juhatuses või põhikirjas ettenähtud muus organis ühegi huvirühma liikmete hääleõigus esindatud üle 49 protsendi.</p>	
<p>(4) Kohaliku tegevusgrupi liikmeks olevatest kohaliku omavalitsuse üksustest võivad lõikes 1 nimetatud juhatuse ja muu organi tegevuses osaleda ainult § 3 lõikes 1 nimetatud tegevuspiirkonda kuuluvad kohaliku omavalitsuse üksused.</p>	<p>Küsimus: Kas töörühm ja muu organ on sama? Miks peab tõrjuma tegevustest, kaasamõtlemisest?</p> <p>Kommentaari – juhatuse liikmed on füüsilised isikud. Juhatuse liikmeks ei ole “KOV 1” ja “KOV 2”, vaid “Mari Maasikas” ja “Juhan Juurikas”, kes kantakse ka organisatsiooni B-kaardile. Äriregister ei kannu juhatuse liikmena B-kaardile ühtegi organisatsiooni.</p>

§ 6. Nõuded strateegia kohta

<p>(1) Kohalik tegevusgrupp rakendab strateegiat, mille on heaks kiitnud Maaeluministerium.</p>	
<p>(2) Strateegia koostamise ja muutmise korral peab strateegia rakendamine aitama kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks</p>	

nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artiklis 5 nimetatud maaelu arengu toetuste kohta sätestatud ühe või mitme prioriteedi (edaspidi <i>prioriteet</i>) eesmärgi saavutamisele.	
(3) Strateegia ja selle muudatused võetakse vastu kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusega.	
(4) Strateegiat võib muuta, kui ilmnevad asjaolud, mille tõttu kohalik tegevusgrupp ei vasta enam §-des 3–5 sätestatud nõuetele või kui strateegia ei vasta kohaliku tegevusgrupi vajadustele.	
(5) Kui kohalikust tegevusgrupist astub välja vähemalt üks kohaliku omavalitsuse üksus, muudetakse strateegiat poole aasta jooksul arvates tema väljaastumise päevast.	Küsimus: Aga kui toimub liitumine, kas siis rakendub sama säte? Juhul kui KOV astub välja, mis saab tegevusgrupi rahadest?
(6) Strateegia muutmise korral esitab kohalik tegevusgrupp elektrooniliselt muudetud strateegia Maaeluministeriumile, näidates ära tehtud muudatuse ja põhjendades seda, ning ära kirja kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusest strateegia muudatuse vastuvõtmise kohta.	

§ 7. Nõuded rakenduskava kohta

(1) Kohalik tegevusgrupp koostab rakenduskava ja esitab selle PRIAle iga aasta hiljemalt 1. oktoobriks. Strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamise aastal esitatakse rakenduskava taotluse esitamise ja sellele järgneva aasta kohta koos taotlusega.	
(2) Rakenduskava sisaldab selle esitamise aastale järgneval kalendriaastal kavandatud tegevuste ja põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ § 8 lõikes 2 nimetatud strateegia meetmete kirjeldust ning nende elluviimiseks kavandatud eelarvet.	
(3) Rakenduskava sisaldab järgmiseid andmeid: 1) kohaliku tegevusgrupi nimi, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kood, kohaliku tegevusgrupi esindaja nimi, taotluse viitenumber; 2) kohaliku tegevusgrupi jooksvate kulude eelarve ja taotletava toetuse summa; 3) tegevuspiirkonna elavdamise kulude eelarve ja taotletava toetuse summa; 4) strateegia meetme nimetus, kavandatav eelarve ja taotletava toetuse summa, sealhulgas kohaliku tegevusgrupi poolt esitatavate LEADER-projektitoetuse taotluste (edaspidi <i>projektitaotlus</i>) eelarve ja projektitaotluste vastuvõtuaeg;	Küsimus: Punkt 4 sätestab vastuvõtu aja märkimist rakenduskavas. Kuid kuidas me teame vastuvõtuaega planeerida, kui esitamise ajal ei ole isegi veel päris selge kuu lähed menelustega ja millal üldse voo ru teha saaks?

<p>5) strateegia meetme kirjeldus, sealhulgas strateegia meetme nimetus, rakendamise vajaduse lühikirjeldus ja eesmärk, toetatavad tegevused, kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja projektitoetuse saajale, sealhulgas dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama projektitaotluse esitamisel, projektitoetuse maksimaalne suurus ja määr, viide sihtvaldkonnale ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 5 nimetatud prioriteedile, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab, viide arengukava meetmele, kui strateegia meede sellega kattub, indikaatorid ja sihttasemed, projektitaotluste hindamiskriteeriumid;</p> <p>6) kohaliku tegevusgrupi liikmete arv rakenduskava esitamise kuupäeva seisuga;</p> <p>7) teave rakenduskava vastuvõtmise otsuse kohta.</p>	
<p>(4) PRIA koostab rakenduskava vormi ja avaldab selle oma veebilehel.</p>	

§ 8. Toetatavad tegevused strateegia rakendamise toetuse taotlemisel

Strateegia rakendamise toetust võib taotleda järgmiste tegevuste kohta:

<p>1) kohaliku tegevusgrupi toimimine ja tegevuspiirkonna elavdamine, sealhulgas riigisisese koostööprojekti ettevalmistamine (edaspidi <i>kohaliku tegevusgrupi toetus</i>);</p>	
<p>2) strateegia meetmete rakendamine, sealhulgas LEADERi koostöötegevus (edaspidi <i>projektitoetus</i>).</p>	

§ 9. Strateegia rakendamise toetuse määr

<p>(1) Kohaliku tegevusgrupi toetust antakse kuni 100 protsenti toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.</p>	
<p>(2) Kohaliku tegevusgrupi toetust antakse kohaliku tegevusgrupi kohta kuni 20 protsenti strateegia rakendamise eelarvest.</p>	<p>On olnud juttu, et eelmisel perioodil oli ekslik arusaam Euroopa Komisjonist, et tohib 20% tegevusgrupi toetus - 80% projektitoetus suhe olla. Et algselt oli komisjon mõelnud proportsiooni nii, et 20% projektitoetusest tohib tegevusgrupi toetus olla.</p> <p>Küsimus: Kas nüüd on kindel, et komisjon lubab ikka endiselt 20% - 80% suhet?</p>
<p>(3) Maaeluminister kehtestab strateegia rakendamise eelarve suuruse iga kohaliku tegevusgrupi kohta kogu</p>	<p>Mis ajaks 80% ja mis ajaks kuni 20%</p>

programmiperioodiks kuni 31. detsembrini 2023.	kehtestatakse e. millal ministri otsus tuleb?
--	---

(4) Strateegia rakendamise eelarve jaotus kohalike tegevusgruppide vahel määratakse järgmiselt:

1) esimene osa jagatakse võrdselt kohalike tegevusgruppide vahel (edaspidi <i>baaseelarve</i>);	
2) teine osa jagatakse, võttes arvesse tegevuspiirkonna sotsiaal-majanduslikke näitajaid, nagu rahvaarv, pindala, üksikisiku tulumaksu laekumine ja kohaliku omavalitsuse üksuse paiknemine saarel;	
3) kolmas osa määratakse sõltuvalt strateegia kvaliteedist.	

(5) Strateegia rakendamise eelarve esimene osa moodustab strateegia rakendamise eelarvest 20 protsenti, mis jagatakse võrdselt kohalike tegevusgruppide vahel. Strateegia rakendamise eelarve teisest osast moodustab tegevuspiirkonna rahvaarvu osa 24 protsenti, mis jagatakse võrdeliselt kohalike tegevusgruppide rahvaarvuga, pindala osa 24 protsenti, mis jagatakse võrdeliselt kohalike tegevusgruppide pindalaga, üksikisiku tulumaksu laekumise osa kümme protsenti, mis jagatakse pöördvõrdeliselt tulumaksu laekumisega kohalikes tegevusgruppides, ning saarelisuse osa kaks protsenti, mis jagatakse võrdselt kohalike tegevusgruppide liikmeteks olevate saarel paiknevate kohalike omavalitsuse üksuste vahel.	
(6) Strateegia kvaliteedist sõltuv osa, mis määratakse § 15 lõikes 1 nimetatud otsuse põhjal, on kõikide kohalike tegevusgruppide jaoks kokku 20 protsenti strateegia rakendamise eelarvest. Eelarve kolmanda osa määramiseks jagatakse strateegia kvaliteedi eest antav eelarve osa strateegiatele antud hindepunktide summaga ja saadud tulemus korrutatakse igale strateegiale antud hindepunktide summaga.	
(7) Lõike 4 punktis 2 nimetatud eelarve osa arvutamisel arvestatakse § 3 lõikes 1 nimetatud tegevuspiirkonda kuuluvate kohaliku omavalitsuse üksuste näitajatega.	Jääb selgusetuks millise määruse või seaduse §-i lõike 4...
(8) Arengukava peatükis 8.1 loetletud üle 4000 elanikuga vallasiseste linnade puhul korrutatakse eelarve teise osa arvutamisel tulemused vähenduskoefitsiendiga 0,75.	Jääb selgusetuks, millist arengukava on mõeldud.
(9) Arengukava peatükis 8.1 loetletud valdade puhul, kus rahvaarv on viimase kümne aasta jooksul kasvanud üle 20 protsendi, kus registreeritud töötus on alla Eesti keskmise ja kus palgatöötaja kuu keskmine brutotulu on Eesti keskmisest vähemalt 20 protsenti kõrgem, korrutatakse eelarve teise osa arvutamisel tulemused vähenduskoefitsiendiga 0,5.	Jääb selgusetuks, millist arengukava on mõeldud.
(10) Maaeluministril on õigus vähendada selle kohaliku tegevusgrupi eelarvet, kellel on 2019. aasta lõpuks jäänud projektitoetuse eelarvevahenditest kasutamata üle	Jääb selgusetuks, kas kasutamata või määramata (PRIA)

<p>20 protsendi. Kasutamata jäänud eelarvevahendeid võib maaeluminister jaotada teiste kohalike tegevusgruppide vahel.</p>	<p>otsusega juba), juhul kui taotlusvoor on aasta lõpus. Samuti ebaselge, kui projektitoetuste jääk on nt 25%, siis kas minister saab ümber jagada 5% või kogu 25%?</p> <p>Küsimus: millistel alustel ümber jaotamine käib ja kas kõigi KTG-de vahel?</p>
<p>(11) Maaeluministril on õigus muuta kohaliku tegevusgrupi strateegia rakendamise eelarvet proportsionaalselt sellest kohalikust tegevusgrupist välja astunud kohaliku omavalitsuse üksusele ettenähtud eelarve osaga.</p>	<p>Küsimus: kas eelarve puhul on mõeldud hetke järgist lähtuvalt, mitte algnumbritest lähtuvalt? Kas ümberarvestamisel arvestatakse ka liitumisega? Ettepanek: Antud lõike sõnastus võiks olla selline, et kui väljaastunud omavalitsus ühineb teise tegevusgrupiga, siis ümberarvestamine toimub mõlema tegevusgrupi jaoks. Arvestada tuleks ka olukorraga kui omavalitsus lahkub ja liitub teise KTG-ga.</p>
<p>(12) Toetatava tegevuse eest saadud tuludest laekuv summa arvestatakse kohaliku tegevusgrupi omafinantseeringuna. mis arvestatakse maha kohaliku tegevusgrupi toetusest ulatuses, mis ületab toetava tegevuse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summa.</p>	

2. jagu

Strateegia rakendamise toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine ning strateegia ja rakenduskava heakskiitmine

§ 10. Strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg

<p>(1) Strateegia rakendamise toetuse saamiseks esitab kohalik tegevusgrupp, kes vastab §-des 2–5 sätestatud nõuetele ja kelle strateegia vastab § 2 lõikes 3 sätestatud nõuetele, elektrooniliselt selleks ettenähtud tähtajal PRIAle avalduse ning selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid (edaspidi <i>strateegia rakendamise toetuse</i></p>	
---	--

<i>taotlus).</i>	
(2) PRIA teatab strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamise tähtaja ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.	
(3) Kohalik tegevusgrupp võib ettenähtud tähtajal esitada ühe strateegia rakendamise toetuse taotluse.	
(4) PRIA koostab strateegia rakendamise toetuse saamiseks esitatava avalduse vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	

§ 11. Nõuded strateegia rakendamise toetuse taotluse osaks olevale avaldusele ja taotluse osaks olevatele dokumentidele

(1) Avalduses esitatakse kohaliku tegevusgrupi kohta järgmised andmed:

1) kohaliku tegevusgrupi nimi, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registriood, kohaliku tegevusgrupi esindaja nimi ja isikukood;	
2) tähtajaliselt asutatud kohaliku tegevusgrupi puhul tema asutamise tähtaeg;	
3) teave § 2 lõikes 2 punktis 6 nimetatud teavitamise kohta;	
4) veebilehe aadress;	
5) kohalike omavalitsuse üksuste kaupa tegevuspiirkonna elanike arv ja pindala;	Küsimus: Mis seisuga arvestust peetakse ja milliste alusandmete järgi?
6) kui tegevuspiirkonna elanike arv on alla 10 000 või üle 150 000, märgitakse avalduses põhjendus erisuse kohta;	
7) taotletava strateegia rakendamise toetuse suurus;	Küsimus: Milline on hetkel ajakava, kas KTG toetuse taotlemisel on teada toetuse suurus?
8) kohaliku tegevusgrupi kinnitus strateegia kvaliteedi eest määratava eelarve osa vastuvõtmise kohta.	

(2) Kohalik tegevusgrupp esitab PRIA-le koos avaldusega järgmised dokumendid:

1) strateegia ära kiri;	
2) ära kiri kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusest strateegia vastuvõtmise kohta;	
3) ära kiri teavitusest, millelt on näha strateegia rakendamise toetuse taotlemise teave, ning viide selle väljaande nimele ja ilmumise kuupäevale, milles teavitus on avaldatud;	
4) kohaliku tegevusgrupi liikmete nimekiri strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamisele eelneva päeva seisuga, milles on muu hulgas välja toodud, millist huvirühma liige esindab;	
5) rakenduskava 2015. ja 2016. aasta kohta.	Küsimus: Kas 2015. aasta rakenduskava tähendab neid kulusid, mis tehakse käesoleva

	määruse järgi (st kulud mis on tekkinud peale seda, kui on ära esitatud ettevalmistava toetuse viimane deklaratsioon)?
--	--

(3) Avalduse allkirjastab kohaliku tegevusgrupi esindusõigust omav isik digitaalallkirjaga.	
---	--

§ 12. Strateegia rakendamise toetuse taotluse vastuvõtmine ning taotluse ja kohaliku tegevusgrupi nõuetele vastavuse kontrollimine

(1) PRIA kontrollib strateegia rakendamise toetuse taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu ja taotluse tähtaegset esitamist.	Küsimus: Kui pikk tähtaeg on?
(2) PRIA kontrollib vastuvõetud strateegia rakendamise toetuse taotluse nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning kohaliku tegevusgrupi ja toetatava tegevuse vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.	
(3) PRIA edastab esitatud strateegia ära kirja Maaeluministeriumile viie tööpäeva jooksul arvates strateegia rakendamise toetuse taotluste vastuvõtu lõppemise tähtpäevast.	

§ 13. Strateegia hindamise täpsem kord

(1) Maaeluministerium kontrollib strateegia vastavust põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ §-des 7 ja 8 sätestatud nõuetele 30 tööpäeva jooksul arvates PRIA poolt strateegia esitamisest.	Küsimus: kõik strateegiad on ju läbi vaadatud, tegemist on vastavuse kontrollimisega, miks tähtaeg nii pikk on?
(2) Maaeluministerium hindab nõuetele vastavat strateegiat lisas 1 esitatud hindamiskriteeriumite alusel 65 tööpäeva jooksul.	Palume võimalust ka määruse lisaga tutvumiseks.
(3) Strateegiate hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavuse kohta ettepaneku saamiseks moodustab maaeluminister hindamiskomisjoni (edaspidi komisjon).	
(4) Komisjon koosneb Maaeluministeriumi, PRIA, teise valdkonnaga seotud riigiasutuste ametnikest ja teiste asjaomaste organisatsioonide esindajatest (edaspidi koos komisjoni liige).	
(5) Komisjon on seitsme- kuni 15-liikmeline ja selle liikmeid on paaritu arv.	
(6) Komisjoni liikmele võib määrata asendusliikme, kellel on kõik komisjoni liikme õigused ja kohustused.	
(7) Komisjoni liikmete ja asendusliikmete nimed avaldatakse Maaeluministeriumi ja PRIA veebilehel.	
(8) Maaeluministerium edastab komisjoni liikmele	

hindamiseks § 12 lõikes 3 nimetatud strateegia ära kirja viie tööpäeva jooksul arvates selle saamisest PRIAlt.	
(9) Komisjoni istung toimub 15 tööpäeva jooksul arvates lõikes 1 sätestatud strateegia nõuetele vastavuse kontrolli tegemisest.	Küsimus: Kas komisjoni istungil on võimalik ka tegevusgrupil oma strateegiat esitleda komisjonile?

§ 14. Strateegiate hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavuse hindamine

(1) Komisjoni liige täidab lisa 1 esitatud hindamiskriteeriumite alusel hindamislehe iga kohaliku tegevusgrupi kohta.	
(2) Komisjoni liikme märgitud hindepunktide alusel arvutatakse strateegiale antud hindepunktide summa kokku ning hindepunktide tulemus märgitakse lisa 2 esitatud komisjoni ettepanekusse (edaspidi <i>komisjoni ettepanek</i>).	
(3) Strateegiale, mis on saanud kuni 14 hindepunkti, märgitakse komisjoni ettepanekusse hindepunktide summaks null.	Küsimus: Kas sellisel juhul võib KTG oma tegevust jätkata § 9 lõikes 5 toodud eelarvevahenditega?
(4) Maaeluminister otsustab komisjoni ettepaneku alusel hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavad strateegiad ja kinnitab nimetatud strateegiate nimekirja koos hindepunktidega.	
(5) Maaeluministeerium edastab lõikes 3 nimetatud hindamistulemused PRIAle ja kohalikule tegevusgrupile hiljemalt 20 tööpäeva jooksul arvates § 13 lõikes 9 nimetatud istungi toimumisest.	

§ 15. Strateegia heakskiitmise täpsem kord

(1) Strateegia heakskiitmiseks minimaalne hindepunktide summa on 14 hindepunkti.	
(2) Strateegia või selle muudatuse heakskiitmise või heaks kiitmata jätmise otsuse teeb Maaeluministeerium Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 69 lõigete 7 ja 8 alusel.	
(3) Kõik lõikes 1 ja § 13 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavad strateegiad kiidetakse heaks.	
(4) Maaeluministeerium hindab strateegia muudatuse nõuetele vastavust 30 tööpäeva jooksul arvates selle saamisest ja teeb strateegia muudatuse heakskiitmise või heaks kiitmata jätmise otsuse.	
(5) Maaeluministeerium edastab PRIAle ära kirja strateegia või selle muudatuse heakskiitmise või heaks kiitmata jätmise otsusest koos strateegia või selle muudatusega hiljemalt viie tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.	

§ 16. Rakenduskava heakskiitmine

(1) Rakenduskava ja selle muudatus võetakse vastu kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku või § 5 lõigetes 2–4 sätestatud nõuete kohase juhatuse või muu organi otsusega.	
(2) Rakenduskava võib muuta kaks korda aastas ja muudatused esitatakse PRIAle hiljemalt 1. novembriks.	
(3) PRIA otsustab rakenduskava ja selle muudatuste nõuetele vastavuse 30 tööpäeva jooksul arvates selle saamisest. Strateegia rakendamise toetuse taotluse esitamise aastal teeb PRIA otsuse rakenduskava nõuetele vastavuse kohta 60 tööpäeva jooksul arvates strateegia rakendamise toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.	<p>Tähelepanek: Antud punkti sõnastus jääb segaseks. Kas või kuidas on see lõik seotud käesoleva määruse § 7 lg 5-ga? Strateegia hindamist (komisjon) ja rakenduskavade nõuetele vastavust (PRIA) saaks paralleelselt teha. Kui protseduur näeb ette enne strateegia rahuldamise otsus teha, siis selleks ajaks oleks rakenduskavad ka kontrollitud ja ei peaks kaks kuud veel ootama.</p> <p>Küsimus: Kas on võimalik kogu protsessi aega lühendada?</p>

§ 17. Strateegia rakendamise toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) Kui kõigi nõuetele vastavate strateegia rakendamise toetuse taotluste rahastamise summa ei ületa toetatava tegevuse rahastamise eelarvet rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 1 punkti 3 alusel.	<p>Tähelepanek: Antud punkti sõnastus jääb segaseks.</p> <p>Küsimus: Kas on teoreetiline võimalus, et see summa võib ületada rahastamise eelarvet?</p>
(2) Strateegia rakendamise toetuse taotlus on nõuetele vastav, kui kohalik tegevusgrupp, taotlus ja toetatav tegevus vastavad Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.	
(3) Kui strateegia rakendamise toetuse taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, võib PRIA teha taotluse osalise rahuldamise otsuse, vähendades toetuse	Rakendamise seadus sätestab, et 10% arvestatakse summalt, mis tuleb toetusesaajale

<p>summat Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 6 alusel mitteabikõlblike kulude võrra.</p>	<p>maksetaotluse ja toetuse andmise otsuse alusel maksta. Küsimus: Kas aluseks võetakse maksetaotlus (iga väljamakse eraldi)? Tähelepanek: See on tegelikult see koht, mida liikmesriik peaks hakkama ise täpsustama, sest toetuse maksmise mehhanismid ja korrad võivad liikmesriigiti erineda.</p>
<p>(4) Kui strateegia rakendamise toetuse taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et kohalik tegevusgrupp, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele, teeb PRIA Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse.</p>	
<p>(5) PRIA teeb taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 100 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast.</p>	<p>Prognoositavalt tuleb otsus alles märts-aprill, mistõttu jääb esimene taotlusvooru suvesse ja KTG-de kulude katmine keeruline. Ettepanek: 100 päeva asemel 60 päeva.</p>

3. peatükk

KOHALIKU TEGEVUSGRUPI TOETUS

1. jagu

Abikõlblikud kulud ja nõuded hinnapakumuse kohta

§ 18. Abikõlblikud kulud

<p>(1) Toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlbliku kulu moodustab tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalike kulude ja abikõlbliku tegevuse või investeeringu tähistamiseks vajalike sümbolite maksumus.</p>	<p>Tähelepanek: arusaamatu lause, palun täpsustada.</p>
<p>(2) Kohaliku tegevusgrupi toetuse puhul on abikõlblikud järgmised jooksvad kulud:</p>	
<p>1) personalikulud, sealhulgas töötaja lepingujärgne tasu või töötasu, haigushüvitise töödajapoolne osa, koondamise tõttu makstav hüvitis, puhkusetasu, sõidukulu, lähetuskulu, reisikindlustus ja koolituskulu;</p>	<p>Küsimus: 1. Milline on arvestuse alus, kui ostetakse raamatupidamise teenust?</p>

	<p>2. Kas siin on arvestatud ka juhatuse liikmete ning töörühma tasusid?</p> <p>3. Mille poolest erineb antud p toodud sõidukulu lg 5 toodud sõidukulust?</p> <p>Tähelepanek: Kui otseste kulude all nimetatud ka preemia, lisatasu, siis peaks ka siin kirjeldatud olema (§ 20 lg 3 p 1)</p>
<p>2) tegevuskulud, sealhulgas kulud bürootarvetele, sidekulud, kulud infotehnoloogia ja kontoritehnika hooldusele ja parandusele, kommunaalkulud, kontoriruumi rentimise kulud, teenustasu pangatoimingute eest, kulud valveteenusele, audiitoritasu, õigusabi kulud ning maamaks;</p>	
<p>3) üldkoosoleku, volinike koosoleku, juhatuse, töörühma ja revisjonikomisjoni koosoleku korraldamise kulud;</p>	
<p>4) kohaliku tegevusgrupi kontoriruumi ehitus- ja parenduskulud;</p>	
<p>5) asjakohased sõidukulud, sealhulgas isikliku sõiduauto kasutamise kulud kuni 0,3 eurot kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 335 eurot kalendrikuus tehtud sõitude eest ühe hüvitist saava füüsilise isiku kohta;</p>	<p>Küsimus: Kas tegemist on kaudse abikõlbliku kuluga, mille tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ja ei kontrollita?</p> <p>Ettepanek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutada sõnaühendi <i>isikliku sõiduauto</i> asemel sõnaühendit <i>isikliku mootorsõiduki</i> 2. Kasutada konkreetsete summade ja numbrite asemel viidet vastavale riiklikule õigusaktile

	<p>(Vabariigi Valitsuse 14.07.2006 määrus nr 164).</p> <p>Nii tagame selle, et määrus on kogu programmiperioodi vältel kooskõlas riiklike õigusaktidega ning ei ole vaja sisse viia määruse muudatusi.</p>
<p>6) ühe mootorsõiduki ostmise kulud käibemaksuta maksumusega kuni 16 000 eurot või mootorsõiduki liisimise kulud kuni 320 eurot kuus kohaliku tegevusgrupi kohta arengukava programmiperioodi jooksul;</p>	<p>Ettepanek: lubada ka mootorsõiduki kasutusrent.</p> <p>Põhjendus: kasutusrent võib olla mõistlikum lahendus kui tegevusgrupile väga kalli põhivara soetamine ja selle hooldamine. Analoogselt on lubatud kontoritehnika ja – mööbli ostmise, üürimise, rentimise ja liisimise kulud. Sama lähenemist oleks mõistlik rakendada ka mootorsõidukite puhul. Nii on tegevusgrupil võimalik kulusid vajadusel vähendada – sõidukit on võimalik rentida ainult tegevusgrupile vajalikul perioodil. Ühtlasi jäävad sel juhul sõiduki remondi- ja hoolduskulud sõiduki omaniku kanda. Ühtlasi puudub vajadus PRIA poolseks põhivara sihtotstarbelise kasutuse kontrolliks peale programmiperioodi lõppu. Hetkel ei ole põhivara soetamine kõigi tegevusgruppide jaoks mõistlik kuna ei ole teada, mis saab tegevusgruppide edasi peale käesoleva</p>

	programmeriiodi lõppu. Tegevusgrupil võiks olla valik ostmise, liisimise, rentimise/üürimise vahel.
7) kohaliku tegevusgrupi omandis oleva või kohaliku tegevusgrupi liisitud mootorsõiduki hooldus- ja remondikulud, kusjuures ühe kohaliku tegevusgrupi kohta on abikõlblikud korraga vaid ühe mootorsõiduki nimetatud kulud;	
8) mootorsõiduki liiklus- ja kaskokindlustus;	
9) kontoritehnika ja -mööbli ostmise, üürimise, rentimise ja liisimise kulud;	
10) veebilehe loomise, haldamise ja arendamise kulud.	Ettepanek: mitte piirata IT kulusid, kuna antud juhul piiratakse KTG efektiivsust ja võimekust

(3) Kohaliku tegevusgrupi toetuse puhul on abikõlblikud järgmised tegevuspiirkonna elavdamiseks tehtavad kulud:

1) asjakohase oskusteabega spetsialistilt, organisatsioonilt või asutuselt strateegia rakendamise ja muutmisega seotud tegevuspiirkonda käsitleva uuringu tellimise kulud;	Küsimus: Kas antud p ning lisaks p 4 ja p 7 võivad sisaldada ka personalikulu? Ettepanek: määruse seletuskirjas palun täpsustada, kuidas määratleda “asjakohase oskusteabega” spetsialisti või organisatsiooni.
2) riigisisel ja välisriigis toimuval seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemise kulud, sealhulgas osavõtutasu ning riigisisese lähetuse ja välislähetuse kulud;	
3) tegevuspiirkonna sidusrühmadele koolituse, seminari, teabepäeva ja muu ürituse korraldamise kulud;	
4) eksperdihinnangu tellimise kulud, välja arvatud juhul, kui ekspert on avalik teenistuja või kohaliku tegevusgrupiga töö- või võlaõigusseaduse alusel lepingu sõlminud isik, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;	Küsimus: Mis saab juhul, kui maavalitsuse inimene on hindamiskomisjonis?
5) teabe- ja reklaammaterjali koostamise ja väljaandmise kulud;	Ettepanek: palun lisada täpsustus määrusesse, mida loetakse teabe- ja reklaammaterjaliks.
6) koostöö arendamise korral kulutused kingitustele kuni	

600 eurot kalendriaastas;	
7) riigisisese koostööprojekti ettevalmistamise kulud;	<p>Küsimus: Kas siia alla lähevad KTG ühiselt palgatud spetsialisti kulud, kelle tööülesandeks on ka siseriiklike koostööprojektide ettevalmistamine?</p> <p>Ettepanek: Ka rahvusvahelise koostööprojekti ettevalmistamise kulud peaksid olema abikõlblikud vähemalt esialgsed kohtumised ja koosolekud, kui veel teemat ja partnereid kaardistatakse.</p>
8) koostööorganisatsioonis osalemise liikmemaks.	<p>Tekitab küsimuse, et kas ainult ühe organisatsiooni liikmemaks on abikõlblik? Seletuskiri annaks ehk siin ka vastuseid.</p>

(4) Kasutatud mootorsõiduki ostmine ja liisimine on abikõlblik, kui kohaliku tegevusgrupi toetust taotlev kohalik tegevusgrupp tõendab, et:

1) mootorsõiduki ostmiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;	
2) mootorsõiduki hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samalaadse mootorsõiduki hinnast madalam;	
3) mootorsõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.	

(5) Abikõlblik kulu peab olema põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja toetuse eesmärgi saavutamiseks vajalik. Kohalik tegevusgrupp tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.	
(6) Lõigetes 2 ja 3 nimetatud kulud on abikõlblikud alates põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ §-s 9 nimetatud toetatavate tegevuste täieliku elluviimise	<p>Ettepanek: palun muuta määruse sõnastust: “Lõigetes 2 ja 3 nimetatud kulud on abikõlblikud alates 1. juulist 2015.”</p>

kohta kuludokumentide esitamisest PRIAle, kuid mitte varem kui 1. juulist 2015.

Selgitus: aasta aega on Leader infopäevadel räägitud, et uue programmiperioodi kulud on abikõlblikud alates 1.07.2015. Viimati rääkis seda ministeeriumi esindaja maikuisel Leader infopäeval (võimalik tuvastada ka infopäeva slaididelt ja salvestuselt). Lisatingimusi ei ole mainitud. Nüüd tingimusi muutes on see tegevusgruppide õigustatud ootuste rikkumine – tegevusgrupid on käitunud ministeeriumi esindaja(te)lt saadud informatsiooni kohaselt. Kahte perioodi on võimalik paralleelselt rakendada (2014. ja 2015. a näitel). On täiesti loogiline, et tegevusgrupid teevad juba strateegia rakendamisega seotud töid (taotlusvoorude ettevalmistamine jms), soovides tagada võimalikult kiire strateegia rakendamise algus. Samas seoses ministeeriumi ja PRIA poolse strateegiate menetlemisega võib tekkida täiendavalt strateegia koostamisega seotud kulusid (strateegiate täiendamine, täiendatud strateegiaga seoses infomaterjalide avaldamine jne). Reaalselt on tegemist kahe olemuslikult täiesti erineva tegevusega ning on väga ebamõistlik ja ebaõiglane neid üksteisest sõltuma panna. Vajadusel on võimalik kehtestada piirang, et uue programmiperioodi rakendamisega seotud administratiivkulude deklaratsioone ei maksta

	<p>välja enne kui strateegia väljatöötamise viimane kuludeklaratsioon on esitatud, kuid kulud peaksid olema tingimata abikõlblikud alates 01.07.2015 hoolimata varasemate perioodide deklaratsioonide esitamisest/mitteesitamisest. Kõiki tegevuspiirkonna elavdamiseks vajalikke kulutusi ei ole võimalik siduda strateegia ettevalmistamiseks tehtavate kulutustega, näiteks kõiki elavdamistegevusi pole ju võimalik strateegia ettevalmistamisega siduda. Ettevalmistava toetuse eelarvest üle jääv raha tuleks üle kanda antud tegevusgrupi strateegia rakendamise eelarvesse nagu ka algselt lubatud oli!</p>
--	---

§ 19. Mitteabikõlblikud kulud

Kohaliku tegevusgrupi toetuse puhul ei ole abikõlblikud järgmised kulud:

1) maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;	
2) käibemaks juhul, kui kohalikul tegevusgrupil on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;	
3) sularahamaksed üle 63 euro kalendrikuus, välja arvatud lähetuskulud;	
4) riigilõiv, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu, välja arvatud kohaliku tegevusgrupi raamatupidamis- ja audiitoriteenuse kulu;	
5) toreduslikud kulutused tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 63 tähenduses ja muud ebaotstarbekad kulutused;	
6) viivis, trahv ja muu rahaline karistus ning kohtumenetluse korral menetluskulud;	
7) kulutused stipendiumitele, annetustele, meenetele, auhindadele ja kingitustele, välja arvatud § 18 lõike 3 punktis 6 nimetatud kingitused;	
8) erisoodustuselt tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses tasutav maks;	Küsimus: Kas vastuvõtukuludelt

	<p>makstav tulumaks on siis abikõlbulik? Näiteks KTG korraldatava konverentsi toitlustuskuludelt makstav tulumaks?</p>
9) kasutatud seadme ja masina, välja arvatud mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud;	
10) kulud, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustusmaksed;	<p>Küsimus: Kas mootorsõiduki liiklus- ja kaskokindlustus on abikõlbulik kulu?</p>
11) lähetatu majutuskulud riigisisese lähetuse korral üle 77 euro ööpäevas ja välislähetuse korral üle 128 euro ööpäevas;	
12) kohaliku tegevusgrupiga töö- ja võlaõigusseaduse alusel lepingu sõlminud isiku või juhatuse liikme isikliku sõiduauto kompensatsioon üle 150 euro kalendrikuus, välja arvatud juhul, kui kohaliku tegevusgrupi omandis ei ole või kohalik tegevusgrupp ei ole liisunud mootorsõidukit;	<p>Tähelepanek: Vastuolu käesoleva määruse § 18 (2) p5. Palun viia kooskõlla.</p> <p>Ettepanek: 1. mõlemas punktis kasutada viidet vastavale riiklikule õigusaktile (vt ettepanek § 18 (2) p5 juures). 2. kasutada antud punktis sõna “sõiduauto” asemel sõna “mootorsõiduk.”</p>
13) liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kuid kõige hiljem 30. juunil 2023 läinud üle toetuse saajale;	<p>Küsimus: Mis saab vanal perioodil kasutusliisingusse võetud autode liisingumaksetest?</p> <p>Kas tõesti kaasneb kohustus see vana auto ikka välja osta (samal põhimõtte lähene vastuollu – kui muude kasutatud asjade ostmisel on piirangud – st et nii vana autot välja osta ei ole tegelikult enam mõistlik! Lisaks: suure tõenäosusega ei vasta enam kriteeriumile „mootorsõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest“</p>

14) liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kuid kõige hiljem 30. juunil 2023 läinud üle toetuse saajale;	Pöörame tähelepanu sellele, et elnevas punktis (p 13) sama tekst!
15) muud kulud, mis ei ole tegevuse elluviimisega või investeeringuobjektiga otseselt seotud.	

§ 20. Kaudsete abikõlblike kulude hüvitamine

(1) Kohaliku tegevusgrupi toimimise ja tegevuspiirkonna elavdamise, sealhulgas riigisisese koostööprojekti ettevalmistamise käigus tekkinud kaudsed abikõlblikud kulud hüvitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 67 lõike 1 punktile d ja artikli 68 lõike 1 punktile a kindla määra alusel, mis on kuni 20 protsenti otsestest abikõlblikest kuludest.	<p>Täname, et kaudsete kulude % tõsteti!</p> <p>Leiame aga, et kontoritehnika, kontori remont, kontori mööbel, sõidukulud ja IT kulud ei ole põhjendatud, et neid lisada kaudsetesse kuludesse.</p> <p>Tähelepanek: Uuring on koostatud ühtesid kuluridasid arvestades ja hoopis teisi kuluridasid rakendatakse!</p> <p>Küsimus: Kuidas käesoleva uuringuga on põhjendatud nimetatud kaudsed kulud? Kas uurin on tehtud analüüsimiseks?</p>
--	--

(2) Kaudseteks abikõlblikeks kuludeks loetakse kohaliku tegevusgrupi toimimise ja tegevuspiirkonna elavdamisega toetatavate tegevuste elluviimisega kaasnevad järgmised kulud:

1) kulud bürootarvetele;	
2) sidekulud, sealhulgas telefoni- ja postikulu;	
3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika ost, üür, rent ja liising ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja paranduskulud;	<p>Ettepanek: eemaldada antud loetelust “kontoritehnika ost, üür, rent ja liising.”</p> <p>Põhjendus: tegemist on</p>

	<p>väga otsese kuluga. Kontoritehnika ja – mööbli hooldus- ja paranduskulud on kaudsed üldkulud, kuid ost ja rent on eraldi kulureaga otsesed tegevused.</p> <p>Kontoritehnika ost on füüsiliste seadmete soetamine, millega kaasneb sihtotstarbelise kasutuse kontroll. Seega ei saa see kuidagi olla kaudne kulu.</p> <p>Lisaks pöörame tähelepanu sellele, et tehnika on väga kallis ja vajalik kulu KTG arendustegevuses ning seotud KTG suutlikkusega ja see peaks olema edaspidigi eraldi real mitte kaudsete kulude hulgas.</p>
4) kohaliku tegevusgrupi kontoriruumi kommunaalkulud, sealhulgas kütte-, vee- ja elektrikulud ning ruumi koristamise kulud;	
5) kohaliku tegevusgrupi kontoriruumi rent;	
6) kulud valveteenusele;	
7) teenustasu pangatoimingu eest;	
8) asjakohased sõidukulud;	<p>Küsimus: Kas siin on mõeldud ka liisingmakseid? Milliseid sõidukulusid silmas peetakse? Kui kõiki KTG sõite, siis on arusaamatu § 23 lõige 1 punkt 11 nõue</p> <p>See ei peaks kaudsetekulude hulgas olema, lisaks on see suur kulu.</p> <p>Ettepanek: antud kulu kaudsete kulude loetelust eemaldada.</p> <p>Põhjendus: sõidukulud on eraldiseisvad otsesed</p>

	<p>kulud ning neid siduda kaudsete kuludega on ebamõistlik. Sõidukulud on otseselt seotud füüsilise soetusega (KTG auto) – kui sõidukulude kohta dokumente ei esitata, siis ei ole võimalik ka KTG sõiduki sihtotstarbelise kasutuse kontroll. Samuti kehtestab määrus piirangud isikliku sõiduauto kasutamise kompensatsiooni suurusele. Sõidukulud kaudsete kulude alla liigitades ei ole võimalik kontrollida kulude nõuetele vastavust (ehk siis hulk määru punkte muutub mõttetuks).</p>
<p>9) kohaliku tegevusgrupi omandis oleva või kohaliku tegevusgrupi liisitud mootorsõiduki hooldus- ja remondikulud;</p>	<p>Ettepanek: jätta need kulud otseseks kuluks.</p>
<p>10) mootorsõiduki liiklus- ja kaskokindlustus;</p>	<p>Ettepanek: jätta need kulud otseseks kuluks.</p>
<p>11) kontorimööbli ostmise ja liisimise kulud.</p>	<p>Tähelepanek: Ei ole kuidagi põhjendatav kaudse kulu alla panek.</p> <p>Ettepanek: eemaldada antud kulu kaudsete kulude loetelust.</p> <p>Põhjendus: tegemist on eraldiseisva otsese kuluga, millega soetatakse füüsilisi esemeid tegevusgrupile. Füüsiliste soetuste olemasolu kontrollib PRIA ning need on kindlasti otsesed ja eraldi kulureaga kulud.</p> <p>Kommentaariks kogu antud paragrahvi teise lõigu kohta:</p> <p>Kaudsete kulude alla on pandud ebamõistlikult</p>

	<p>suur hulk kulusid. Kontoritehnika, mööbel ja sõidukulud on väga konkreetsed ja otsesed kulud, mis peaksid olema eraldi kulureaga abikõlblikud kulud ja on otseselt seotud KTG suutlikkusega. Nende sidumine personalikuludega on meelevaldne.</p>
--	--

(3) Otsesteks abikõlblikeks kuludeks loetakse toetatavate tegevuste elluviimisega kaasnevad järgmised personalikulud:

<p>1) tegevusi elluviiva töötaja, ametniku ja eksperdi tööjõukulud, sealhulgas palk, töötasu, lisatasu, preemia, puhkusetasu või puhkusetootus, mis on kooskõlas asutusesisese palgataseme või töötasuga;</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas siia kuulub ka § 22 lõike 5 punktis 9 nimetatud audiitori tasu? 2. Kas siia alla sobib raamatupidamise kulu, mis on osutatud teenusena? 3. Kas siinkohal on arvestatud nii jooksvate kulude kui elavdamise personalikuludega? <p>Ettepanek: See punkt peaks olema sama sõnastusega kui §18 punkt 2 lõige 1 sõnastus ehk siis kõik personalikulud, mis on antud punktis nimetatud, peaksid olema otsesed kulud!</p>
<p>2) ametist vabastamise, töölepingu lõpetamise ja muu seadusest tulenev hüvitis;</p>	
<p>3) seadusest tulenevad maksud ja maksed punktides 1 ja 2 nimetatud kuludelt, sealhulgas sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks ja haigushüvitise tööandjapoolne osa;</p>	

4) füüsilise isikuga sõlmitud töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstav tasu ning sellelt tasult arvestatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.	Küsimus: Kas siia alla lähevad ka raamatupidamise teenuse arved?
---	---

(4) Kulude lihtsustatud hüvitamisviisi alusel strateegia rakendamise toetuse väljamaksmisel kaudse abikõlbliku kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita.	Tähelepanek: Eksitav väide, raamatupidamise seaduse järgi kontrollitakse. Leiame, et võiks olla sõnastatud selliselt: PRIA ei kontrolli esimese astme kontrolli käigus.
--	--

§ 21. Nõuded tegevuse ja investeringu hinnapakumuse kohta

(1) Kui tegevuse või investeringu käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, on kohalik tegevusgrupp saanud vähemalt kolmelt asjakohast teenust osutavalt isikult võrreldavad hinnapakumused koos tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile (edaspidi <i>hinnapakumuse</i>) või saanud vähemalt ühe hinnapakumuse, kui investeringu või tegevuse asjaomases valdkonnas on ainult üks teenuse või töö pakkuja või kauba müüja.	Küsimus: Mis piirkonna kohta on mõeldud ... asjaomases valdkonnas on ainult üks teenuse või töö pakkuja või kauba müüja?
(2) Väljavalitud tegevuse või investeringuobjekti hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse ja investeringuobjekti eest tasutava hinnaga.	
(3) Väljavalitud hinnapakumuse peab olema objektiivselt põhjendatud ning juhul, kui kohalik tegevusgrupp ei ole valinud odavaimat hinnapakumust, peab selle kohta esitama põhjenduse.	
(4) Kui tegevuse või investeringuobjekti käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, ei tohi kohaliku tegevusgrupi juhatuse liige või tegevjuht omada osalust hinnapakkuja äriühingus ega kuuluda hinnapakkuja juhatusse ega nõukokku.	
(5) Kui tegevuse või investeringuobjekti käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot ning kui hinnapakkuja on kohaliku tegevusgrupi juhatuse liige või tegevjuht või kui kohaliku tegevusgrupi juhatuse liige või tegevjuht on hinnapakkuja osanik, aktsionär või tulundusühistu liige või juhatuse või nõukogu liige, on kohalik tegevusgrupp saanud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust.	
(6) Kohalik tegevusgrupp ei tohi jaotada hinnapakumust osadeks, kui toetatava tegevuse elluviimiseks või investeringu tegemiseks vajalik kaup, teenus või töö on funktsionaalselt koos toimiv.	
(7) Kohalik tegevusgrupp, kes on hankija riigihangete seaduse § 10 tähenduses, peab hanke korraldamisel	Ettepanek: antud määruse seletuskirjas

järgima riigihangete seadust.	võiks olla ära toodud loetelu jooksvatest kuludest mis on riigihanke vajadusega.
(8) Hinnapakkumus peab sisaldama taotleja nime, hinnapakkuja nime ja kontaktandmeid, hinnapakkumuse väljastamise päeva, hinnapakkumuse kehtivusaega ning toetatava tegevuse või investeeringuobjekti käibemaksuta maksumust.	

(9) Ehitustegevuste puhul peab saadud hinnapakkumus sisaldama lisaks lõikes 9 (tegu ongi lõikega 9) nimetatud andmetele ehitise kohta järgmiseid andmeid:

1) ehitise nimetus;	
2) ehitise ehitisregistri kood;	
3) selle katastriüksuse katastritunnus, millel ehitis paikneb või millele kavandatakse ehitise ehitada;	
4) ehitise üldkulud ja vastava kululiigi olemasolu korral ehitise ettevalmistuskulud, välisrajatiste kulud, aluse- ja vundamendikulud, kandetarindite kulud, fassaadielementide kulud, katusekulud, ruumitarindite kulud, pinnakatete kulud, sisustuse kulud, inventari kulud, seadmete kulud, tehnosüsteemide kulud, ehitusplatsi korralduskulud ja ehitusplatsi üldkulud.	Küsimus: Millist ehitustegevust KTG puhul silmas peetakse? §18 lõikes 2 puudub loetelust ehitustegevus.

(10) PRIA koostab ehitustegevuse puhul hinnapakkumuse vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	
--	--

2. jagu

Kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja kohustused ning kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmise tingimused ja kord

§ 22. Kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja kohustused

(1) Kohalik tegevusgrupp teeb abikõlblikud kulutused ja esitab PRIA-le tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni üks kord kalendrikuus hiljemalt kulutuste tegemisele järgneva aasta 30. juuniks.	
(2) Toetuse saajal ei tohi olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas.	Tähelepanek: Kirjutada maksuvõlg kokku.
(3) Toetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.	

(4) Strateegia rakendamise toetust saanud kohalik tegevusgrupp:

1) kuulutab välja projektitaotluste vastuvõtuoja;	
2) avalikustab tegevuspiirkonna elanikele kättesaadavas väljaandes ning oma veebilehel teabe projektitaotluse	Küsimus: Milline on kättesaadav väljaanne?

vastuvõtuoja ja projektitaotluse hindamise tähtaja kohta vähemalt neli nädalat enne projektitaotluse vastuvõtuoja algust;	
3) avalikustab tegevuspiirkonna elanikele oma veebilehel teabe projektitaotluse hindamiskriteeriumite ja hindamise korra, sealhulgas projektitaotluste paremusjärjestuse koostamise korra kohta, mille järgi hindab kohalik tegevusgrupp projektitaotlusi;	
4) vaatab läbi ja hindab projektitaotluse ning teeb asjakohase paremusjärjestuse ettepaneku lähtuvalt strateegiast ja rakenduskavast;	Küsimus: Kellele tehakse ettepanek?
5) tagab projektitaotluse registreerimise ja säilitamise;	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kui kauaks tagab säilitamise? 2. Millises formaadis on e-Priast kättesaadavad dokumendid? 3. Kas e-Pria puhul luuakse võimalus e-Pria süsteemi sidumiseks KTG-de projektitaotlemise süsteemidega, lihtsustamaks andmevahetust ning vältimaks dubleerimist? 4. Kas KTG peab kõik dokumendid e-Pria süsteemist endale eraldi salvestama ja registreerima? <p>Palun täpsustada – kui projektitoetuse taotluste esitamine toimub e-Pria kaudu, siis kuidas saab KTG e-Priast kätte originaaldokumendid?</p>
6) määrab projektitaotluste hindamiseks § 4 lõikes 4 ning § 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuete kohase töörühma,	Küsimus: 1. Kas sellises sõnastuses punkti

<p>kelle liikmeks ei ole kohaliku tegevusgrupi juhatuse liikmed ega kohaliku tegevusgrupiga töö- või võlaõigusseaduse alusel lepingu sõlminud isik;</p>	<p>alusel tohib KTG hindamiskomisjoni liikmega ikka lepingu sõlmida?</p> <p>2. Kas suuline leping ka läheb sinna alla?</p> <p>Tähelepanek: Arve esitamine on vajalik arveldamiseks. Arve esitatakse aga mingi õigussuhte alusel – lepingulise suhte alusel ning seega on oluline ikkagi see, et millega seoses arve on esitatud. Kui määruse eelnõus on töö- või võlaõiguslik (või võlaõigusseaduse) alusel sõlmitud lepingust juttu, siis see praktiliselt hõlmab kõik mõeldavad lepingud/õigussuhted, mis võiksid eraõiguslikes suhetes ette tulla. Kindlasti aga teenuse osutamised erineval viisil (töö, käsund, töövõtt vmt)</p> <p>Palume antud punkti puhul täpsustust!</p>
<p>7) tagab, et töörühmas osalev isik ja projektitaotluse esitanud isik ei ole haldusmenetluse seaduse § 10 lõike 1 tähenduses seotud isikud. Nimetatud seotuse olemasolu korral taandab töörühma liige end istungilt;</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas nüüd ei pea seotuse korral enam tervest vourust taandama? 2. Kas piisab vaid istungilt taandamisest? 3. Mida see istungilt taandamine täpselt tähendab?
<p>8) kohalik tegevusgrupp tagab, et vähemalt üks kolmandik punktis 6 nimetatud töörühma liikmetest vahetub kolme aasta jooksul arvates töörühma kehtiva koosseisu kinnitamisest;</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kui hindamiskomisjoni on 6 põhiliiget, kellest igaühel 2 asendusliiget, siis kas vahetuma peavad 6 põhiliiget või ka kõik asendusliikmed

	<p>(kellest mõni mitte kunagi ei pääsegi hindama, st milleks teda vahetada?)</p> <p>2. Kuidas KTG tagab selle nõude täieulatuslikku rakendamise? Näide – isik ei taandanud ennast hindamiselt, Riigikontroll tuvastas, et ta ämm kuulus hinnatava projekti MTÜ juhatusse. Mida sellistel puhkudel teha tuleks, et vältida juhtunut?</p>
<p>9) esitab PRIAle ära kirja projektitaotluste hindamise protokollist, milles on muu hulgas märgitud projektitaotluse vastuvõtuaeg, aeg, millal töörühm hindas projektitaotlust, töörühma koosseis, iga projektitaotluse koondhindepunktid hindamiskriteeriumite kaupa koos iga koondhindepunkti põhjendusega, hindamata jäetud projektitaotlus koos hindamata jätmise põhjendusega ja muu oluline teave projektitaotluse hindamisega seotud asjaolude kohta, kahe nädala jooksul arvates projektitaotluse hindamise otsuse tegemisest.</p>	<p>Küsimus:</p> <p>1. Kas siin on mõeldud, et „iga projektitaotluse koondhindepunktid hindamiskriteeriumite kaupa koos iga koondhindepunkti põhjendusega“ või ühine põhjendus terve hindamiskomisjoni arvamuse põhjal?</p> <p>2. Kas iga hindamiskomisjoni liige oma hindamislehel peab igale kriteeriumile antud hindepunkti ka kommenteerima?</p> <p>3. Kas nõutud ei ole töörühma koosoleku protokollide kinnitamist TG juhatuselt?</p>

	Praeguses sõnastuses need kohustus välja ei tule.
10) esitab vajadusel PRIAle töörühma liikme poolt allkirjastatud hindamislehe ära kirja;	Küsimus: Kas hindaja peab olema märgitud nimega või võib hindajatele nime asemel kasutada numbrit? Näiteks: Hindaja nr1 , hindaja nr 2 jne
11) esitab PRIAle punktis 4 nimetatud hindamise tulemuste alusel ettepaneku projektitaotluse paremusjärjestusse seadmise kohta koos punktis 9 nimetatud protokolliga;	
12) avalikustab tegevuspiirkonna elanikele oma veebilehel teabe projektide ja nende tulemuste kohta, sealhulgas § 28 lõike 2 punktis 2 nimetatud ühisprojekti eesmärgi, partnerid ja üldised tegevussuunad pärast strateegia rakendamise toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemist PRIA poolt;	Mõte <i>hindamistulemuste avalikustamine</i> . jääb segaseks Küsimus: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mis mahus seda tegema peab? 2. Kas siin on mõeldud projektide paremusjärjestust ja koondhinnet ? 3. Mis õigused on taotlejal hindamiskomisjoni protokollidega tutvumiseks? 4. Mida mõeldud: projekti <i>üldised tegevussuunad</i> all? 5. Kas avaldada tuleb kõigi esitatud projektide info või ainult toetuse määramise saanud projektid?
13) esitab iga aasta 15. märtsiks Maaeluministeeriumile seireandmed eelmise kalendriaasta kohta.	Küsimus: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas seireandmete kogumiseks tuleb ka mingi vorm? 2. Kas kusagil, näiteks seletuskirjas on toodud välja ka seireandmete

	loetelu?
(5) Kohaliku tegevusgrupi toetust saanud kohalik tegevusgrupp:	
1) vastab §-des 3–5 ja lõikes 4 sätestatud nõuetele;	
2) säilitab ja kasutab sihipäraselt toetuse abil soetatud investeringuobjekti vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	
3) tagab toetuse väljamaksmise aluseks olevate dokumentide nõuetekohasuse ja kulude abikõlblikkuse;	Küsimus: Kas siia ei peaks lisama <i>välja arvatud kaudne kulu</i> , sest kaudse kulu dokumendid ei lähe juurde ega neid ei kontrollita?
4) võimaldab teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida toetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil soetatud vara kohapeal;	
5) esitab järelevalve teostamiseks või muu kontrolli tegemiseks vajalikud andmed ja dokumendid määratud tähtaja jooksul;	Tähelepanek: On olnud juhtumeid, kus PRIA määrab tähtaja vahel ka 2 päeva. Ettepanek: kasutada sõnastust <i>mõistliku määratud tähtaja jooksul</i>
6) eristab selgelt oma raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;	
7) esitab toetuse kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet;	Küsimus: 1. Kellele antud teave tuleb esitada? 2. Kas lisaks §22 lg 4 p 13 toodud seirenäitajatele on vaja esitada veel muud seireks vajalikku infot?
8) säilitab toetusega seotud dokumente vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	Küsimus: Kas ainult 5 aastat?
9) esitab PRIAle majandusaasta kohta vandeaudiitori kinnitatud rahandusinformatsiooni, milles on märgitud kohaliku tegevusgrupi toetuse abil ellu viidud tegevustega seotud tulud ja kulud, sealhulgas kohaliku tegevusgrupi projektitoetuse abil ellu viidud tegevustega seotud tulud ja kulud ning muud tulud ja kulud, mis ei ole seotud strateegia rakendamise toetusega, kuue kuu jooksul arvates	

majandusaasta lõppemisest;	
10) avalikustab tegevuspiirkonna elanikele oma veebilehel teabe tehtava ürituse, sealhulgas kohaliku tegevusgrupi otsustusorganite koosoleku ja tegevuspiirkonna elavdamiseks tehtud ürituse kohta.	<p>Küsimus: kui detailset teavet on siin mõeldud? Osavõtulehed, pildid, protokollid?</p> <p>Palun täpsustada, millist teavet (miinimumnõuded) ürituse kohta tegevusgrupp peab avalikustama.</p>

§ 23. Kohaliku tegevusgrupi toetuse abil tegevuse elluviimist ja investeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamine

(1) Strateegia rakendamise toetuse väljamaksmiseks esitab kohalik tegevusgrupp pärast tegevuse elluviimist või investeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist PRIAle elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu kuni kord kalendrikuus maksetaotluse koos järgmiste dokumentide ära kirjadega:	
1) raamatupidamise seaduse §-s 7 algdokumendi kohta sätestatud nõuetele vastav selle isiku väljastatud arve-saateleht või arve, kellelt toetuse saaja tellis teenuse või töö või ostis kaupa;	<p>Tähelepanek: EMTA seisukoht on, et igasugune toitlustamine läheb maksustamisele, kas siis erisoodustuse või vastuvõtukulude alt. Kui arve esitaja ei too arvel eraldi välja kohvipausi maksumust, siis arve saajal ei teki maksukohustust. PRIA võiks selliseid arveid siiski aktsepteerida KTG-de maksukoormuse vähendamiseks. Eriti kui on suuremad üritused ning arve esitaja on nõus. Näiteks arve juurde hinnapakumuse, kus lahti kirjutatud millest arve rida koosneb.</p> <p>Palume kinnitust, et raamatupidamise seaduse §-s 7</p>

	<p>algdokumendi kohta sätestatud nõuetele vastava dokumendi esitamisel ei ole õigus nõuda KTG-lt dokumendi ümbervormistamist, vaid vajadusel piisab KTG-poolsest selgitusest arve sisu kohta.</p> <p>Möödunud programmiperioodil esines korduvalt juhtumeid, kus dokument vastas raamatupidamise seaduse §-s 7 algdokumendi kohta sätestatud nõuetele, kuid menetlemise käigus nõuti arve väljastajalt arve ümbertegemist.</p>
2) punktis 1 nimetatud arve-saatelehel või arvel märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendav arvelduskonto väljavõte;	
3) selle isiku väljastatud osutatud teenuse, tehtud töö või müüdud kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendav dokument, kellelt toetuse saaja tellis teenuse, töö või kauba, kui toetatav tegevus on ehitamine või parendamine;	
4) tööleping, töövõtuleping või käsundusleping;	
5) töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksude maksmist tõendav arvelduskonto väljavõte;	
6) väljavõte palgalehest, millelt on näha töötaja ja tema tööandja nimi, töötajale arvatud töötasu ning sellest kinnipeetud maksud ja muud kinnipidamised ning makstud töötasu netosumma ja haigushüvitise tööandjapoolne osa;	
7) tööajatabel juhul, kui toetuse saaja töötaja täidab kohalikus tegevusgrupis lisaks toetuse raames tehtavale tööle ka muid ülesandeid või töötab kohaliku tegevusgrupi juures osalise tööajaga;	Küsimus: Miks on osalise tööajaga töötaja puhul vaja tööajatabelit?
8) koolituse, seminari, teabepäeva või muu ürituse päevakava ja sellest osavõtjate nimekiri, millel on märgitud osalejate kontaktandmed ning allkirjad;	Küsimus: Kas on kehtiv erisus massiürituse kohta?
9) eksperdihinnangu või uuringu tellimise korral töö üleandmise-vastuvõtmise akt;	
10) lähetusse saatmise korraldus, lähetuskulude aruanne koos majutus- ja sõidukulude dokumentide ja päevarahade	

arvestusega, lähetuskulude maksmist tõendav arvelduskonto väljavõte ning lähetuse tulemuste kokkuvõte;	
11) mootorsõiduki kasutamist tõendavad dokumendid, sealhulgas sõidupäevik odomeetri alg- ja lõppnäiduga ning andmetega sõidu kuupäeva, eesmärgi, läbisõidu, lähte- ja sihtpunkti kohta ning sõiduki registreerimistunnistus;	<p>Vastuolu: Eespool on öeldud, et see on kaudne kulu ja neid dokumente ei esitata ega kontrollita Vt ettepanekud §20 (2) punkt 8.</p> <p>Need määruse punktid on koostoimivad ning neid tuleks käsitleda koos. Juhul kui asjakohased sõidukulud on kaudsed kulud, mille kohta dokumente ei esitata ega kontrollita, siis ei saa ka olla kohustust esitada käesolevas punktis toodud dokumente. Lisaks kaob kaudsete kulude algne mõte, et vähendada PRIA koormust dokumentide kontrollimisel.</p>
12) ehitise puhul väljavõtte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;	
13) ehitise puhul kavandatava ehitise maksumuse eelarve vastavalt § 21 lõike 9 nõuetele. Eelarve esitatakse Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA veebilehel;	Vt ettepanek § 38 (4) punkt 2.
14) dokument, millest selgub kohaliku tegevusgrupi ülesanne ja rahaline kohustus sellise ürituse korraldamisel, milles ta osaleb partnerina.	
15) hinnapakkumus, mis vastab §-s 21 sätestatud nõuetele;	
16) kasutatud mootorsõiduki ostmise või liisimise korral mootorsõiduki müüja või liisinguandja kinnituskiri selle kohta, et masin või seade vastab § 18 lõike 4 punktis 1 sätestatud nõudele.	<p>Küsimus: Kas eelmisel perioodil kasutusliisingusse võetud auto liisingu jätkamine loetakse selle määruse mõistes „kasutatud mootorsõiduki liisimiseks“ ? Sellisel juhul suure tõenäosusega ei vasta enam kriteeriumile „mootorsõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt</p>

	viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest“. Milline on lahendus?
--	---

(2) Strateegia rakendamise toetuse väljamaksmiseks liisingulepinguga ostetud investeringuobjekti puhul esitab toetuse saaja PRIA-le maksetaotluse koos järgmiste dokumentidega ära kirjadega:

1) maksetaotluse esmakordse esitamise korral liisinguandja ja toetuse saaja vahel sõlmitud liisinguleping, maksegraafik ja liisingueseme üleandmise akt ja selle isiku väljastatud arve saateleht või arve ära kiri, kellelt liisinguandja ostis liisingueseme;	Vastuolu: Auto liising on kaudne kulu, dokumente ei ole vaja esitada kaudsete kulude puhul! Kaob kaudsete kulude algne mõte, et vähendada PRIA koormust dokumentide kontrollimisel.
2) maksetaotluse igakordse esitamise korral liisinguandja poolt toetuse saajale väljastatud arve või arve saatelehe ära kiri;	
3) punktis 2 nimetatud arvel või arve saatelehel märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendav arvelduskonto väljavõte või maksekorralduse ära kiri või väljatrükk.	

(3) Liisinguandja on krediitiasutuste seaduse alusel ja korras tegutsev krediitiasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus.	
(4) Lõike 1 punktis 1 ja lõike 2 punktides 2 ja 3 nimetatud arve-saatelehel või arvel näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakkumusele.	

(5) Maksetaotluses esitab kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja (*tekib segadust, kas siin on mõeldud tegevusgruppi?*) tehtud jooksvate kulude ja tegevuspiirkonna elavdamiseks tehtud kulude kohta järgmised andmed:

1) kohaliku tegevusgrupi nimi, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registriood, kohaliku tegevusgrupi esindaja nimi, isikukood ja kontaktandmed;	
2) strateegia rakendamise toetuse taotluse viitenumber, mille kohta maksetaotlus esitatakse;	
3) kohaliku tegevusgrupi tehtud kulude kogusumma;	
4) koolituse, seminari, infopäeva, õppereisi või muu samalaadse ürituse korraldamisest saadud tulu;	
5) teave tehtud kulude osalise või täieliku tegemise kohta;	Küsimus: kas ollakse osalise tasumisega nõus? Kas see on KTG admin. rida?
6) teave § 25 lõike 1 alusel väljamakstud kohaliku tegevusgrupi toetuse kasutamise kohta tehtud kulude hüvitamiseks;	
7) teave § 23 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulude tegemist tõendavate dokumentide kohta;	

8) teave kaudse abikõlbliku kulu eest arvatud summa kohta;	Palume selgitust, mida siin täpsemalt on mõeldud! Ettepanek on jätkata strateegia väljatöötamise kulude deklareerimisel kasutusel oleva süsteemiga, mille kohaselt kaudne abikõblilik kulu arvutatakse automaatselt.
9) teave elluviidud tegevuste seirenäitajate kohta.	Palume kõik vajalikud seirenäitajad võiks välja tuua seletuskirjas, siis teame oma IT süsteemi programmeerida seireandmete kogumiseks!

(6) PRIA koostab maksetaotluse vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	
---	--

§ 24. Kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine

(1) Kohaliku tegevusgrupi toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja üksnes siis, kui toetuse saaja on tegevused nõuetekohaselt ellu viinud.	
(2) PRIA teeb kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates § 23 lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest.	Ettepanek: Kuna nüüd kaudsete kulude dokumente ei esitata, siis võiks menetlusaega ka lüheneda 2 kuu peale.
(3) PRIA teeb kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmisest keeldumise otsuse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest.	
(4) Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistas PRIA taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.	

§ 25. Kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist

<p>(1) Kohaliku tegevusgrupi toetuse võib Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 82 lõike 1 punkti 3 kohaselt välja maksta riigieelarvelistest vahenditest pärast strateegia rakendamise toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemist ja enne töö, teenuse või vara soetamise eest tasumist tagatist nõudmata, kui tegevuse elluviimist rahastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 35 lõike 1 punktide d ja e kohaselt ning kui kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne.</p>	<p>Palume arvestada tegevusgruppide rahavooliselt keerulist olukorda! Palume tähtaegade määramisel ning muudes arvestuses sellega arvestada!</p>
<p>(2) Lõike 1 kohaselt kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmist sooviv kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja esitab elektroonselt PRIAle pärast § 17 lõikes 5 nimetatud otsuse saamist ja hiljemalt 1. juuliks 2020 taotluse.</p>	<p>Tähelepanek: Sõnastus jääb veidi segaseks!</p>

(3) Lõikes 2 nimetatud taotluses esitab kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja § 8 punktis 1 nimetatud tegevuste rahastamiseks enne kulutuste tegemist järgmised andmed:

<p>1) kohaliku tegevusgrupi nimi ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrikood, kohaliku tegevusgrupi esindaja nimi ja isikukood;</p>	
<p>2) taotluse viitenumber;</p>	
<p>3) taotletav kohaliku tegevusgrupi toetuse summa;</p>	<p>Küsimus: Kas sõnastuses ei peaks toetuse summa asemel olema <i>toetuse summa ettemaksuna</i> ?</p>
<p>4) põhjendus kohaliku tegevusgrupi tegevuse rahastamiseks enne kulutuste tegemist;</p>	
<p>5) kavandatavad kulutused, mille tegemiseks taotletakse kohaliku tegevusgrupi tegevuse rahastamist enne kulutuste eest tasumist.</p>	

<p>(4) Lõike 1 kohaselt tegevuse elluviimise rahastamise summa võib § 9 lõike 2 kohaselt arvestatud kohaliku tegevusgrupi toetuse summast moodustada kuni viis protsenti.</p>	<p>Ettepanek: Arvestades tegevusgruppide rahavooliselt keerulisi olukordi teeme ettepaneku, et kui menetlemise aeg on kolm kuud, siis % antud punktis on 10 %.</p>
<p>(5) PRIA teeb kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmise otsuse 20 tööpäeva jooksul arvates lõikes 2 nimetatud taotluse saamisest, arvestades seejuures kohaliku tegevusgrupi usaldusväärset.</p>	<p>Küsimus: mis kuus on tegevusgrupil reaalne saada ettemaksu?</p>
<p>(6) Kohalik tegevusgrupp kasutab kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmise otsuse alusel saadud raha abikõlblike kulude eest tasumiseks ja esitab selle tõendamiseks PRIAle §-s 23 nimetatud dokumendid hiljemalt 31. detsembriks 2022.</p>	<p>Küsimus: Kas see punkt ei peaks olema § 23 all? Palume selgitust</p>
<p>(7) Taotluse allkirjastab kohaliku tegevusgrupi esindusõigust omav isik elektrooniliselt esitatava</p>	

maksetaotluse puhul digitaalalkirjaga.	
(8) PRIA koostab lõikes 2 nimetatud taotluse vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	

§ 26. Dokumentide säilitamine

Määruse alusel esitatud dokumente taotlejale ei tagastata. Nimetatud dokumente säilitab PRIA kuni 31. detsembrini 2032.	
---	--

4. peatükk PROJEKTITOETUS

1. jagu

Projektitoetuse saamiseks esitatavad nõuded ning toetuse määr ja suurus

§ 27. Projektitoetuse taotlejale esitatavad nõuded

(1) Projektitoetust võib taotleda strateegia rakendamise toetust saanud tegevuspiirkonnas tegutsev ettevõtja , kohaliku omavalitsuse üksus, sihtasutus, seltsing, põllu- ja maamajanduse valdkonna riigimuuseum ja mittetulundusühing, sealhulgas kohalik tegevusgrupp (edaspidi koos <i>projektitoetuse taotleja</i>).	Küsimus: kas piirkonnas tegevusi elluviiv või piirkonnas registreeritud ettevõtja, kas KTG võib siin ka oma kitsendusi teha?
(2) Kohaliku tegevusgrupi projektitaotlus peab olema kinnitatud kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusega, millest peab nähtuma projektitaotluse vastavus strateegiale ja rakenduskavale.	

(3) Projektitoetuse taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:

1) ta on seltsing ja seltsinguleping on sõlmitud kirjalikult vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	
2) ta vastab asjakohases põllumajandusministri või maaeluministri määruses toetuse taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 III jaotise I peatükis nimetatud taotleja ja toetuse saaja kohta esitatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;	
3) tal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;	
4) ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeinguobjekti kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi;	
5) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud	

summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas;	
6) tema suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;	
7) tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.	

(4) Projektitoetuse taotleja ei või toetatava tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist alustada varem ja tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui kohaliku tegevusgrupi poolt projektitaotluse PRIA-le esitamise päevale järgneval päeval.	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kust taotleja teab millal on see päev? 2. Kas §22lg4p2 hindamise tähtaeg on päev millele järgneval päeval võib kulutusi teha? <p>Teistpidi võttes ei esita tegevusgrupp taotlejate projektitaotlusi PRIA-le. Selle esitab taotleja ise e-prias. KTG teeb millalgi omapoolse paremusjärjestuse. KTG ei esita taotlejate taotlusi PRIA-le.</p>
---	---

§ 28. Nõuded projektitoetuse taotlejale tulenevalt toetatava tegevuse liigist

(1) Kui projektitoetuse taotleja taotleb toetust:

1) ehitise kohta, mida ehitatakse, välja arvatud uus püstitatav hoone, või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduki kohta, kuhu seade paigaldatakse, on see ehitise või mootorsõiduki projektitoetuse taotleja omandis või on antud talle õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	
2) ehitise kohta peab olema ehitisluba, ehitusteatis või kohaliku omavalitsuse kirjalik nõuolek, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas ehitisluba on nõutav enne toetuse otsuse tegemist? Ehitusloa nõue ei pidanud sisse tulema. Oli jutt, et see kelle taotlus saab rahastusotsuse, see taotleb alles

	<p>siis ehitusluba.</p> <p>2. Kui soovitakse toetust taotleda projekteerimisele ja ehituseks, siis kuidas on võimalik taotlejal omada ehitusluba? Kas uue ehitusseadustiku kohaselt kirjalikku nõusolekut üldse eksisteerib?</p>
3) uue hoone püstitamiseks, peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või on selle alusele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks järgnevas aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest	Küsimus: Kas ainult 5 aastaks?
4) kogukonna vajadustest lähtuva kogukonnateenuse arendamiseks, peab kogukonnateenus olema kirjeldatud strateegias.	Tähelepanek: Täpset loetelu ei saa strateegiasse panna muidu ei oleks tegemist enam kohaliku initsiatiiviga, kui me täpselt ette annaksime, millist teenust kusagil võib teha.

(2) Paragrahvi 29 lõike 3 punktis 6 nimetatud tegevuste elluviimiseks võib toetust taotleda, kui need viiakse ellu:

1) paragrahvis 30 nimetatud kohaliku tegevusgrupi koostööprojekti osana;	
2) kahe kuni nelja aastase tegevuskava alusel vähemalt kahe juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt, keda nimetatakse partneriteks ning kellest vähemalt üks ei ole teine kohalik tegevusgrupp (edaspidi <i>ühisprojekt</i>) või	<p>Küsimus:</p> <p>1. Miks on ühisprojekt tõstetud eristaatusesse ning antud võimalus nelja-aastase tegevuskava alusel tegevusi ellu viia?</p> <p>2. Mille poolest on ühisprojekt eelistatud</p>

	<p>koostööprojekti de ja nn “tavaliste” projektide ees?</p> <p>Ettepanek on koostööprojekti ja ühisprojekti elluviimise maksimaalne tähtaeg ühtlustada.</p> <p>Ühtlasi antud punktu juures väga olulised küsimused, mis vajavad enne projektide esitamise algust selgeksrääkimist: Kas PRIA-le on siduv KTG poolt oma strateegia meetmelehes tehtav piirang projekti maksimaalse kestuse kohta? Vastavalt käesolevale määrusele peab taotleja ja taotlus vastama strateegiale ning strateegia meetmelehele. Kui KTG on strateegia meetmelehes sätestanud, et projekti maksimaalne kestus on näiteks 2 aastat, siis kas PRIA-l on õigus projekti elluviimise tähtaega pikendada 4 aastani (sellisel juhul ei vastaks projekt enam meetmelehele ning ei oleks tegevusgrupi poolt sellisel juhul heakskiitu saanudki).</p>
<p>3) koolitus- ja teavitustegevusena tegevuspiirkonna ettevõtluse arendamiseks projektitoetuse taotleja poolt, kellel on selle tegevuse elluviimiseks strateegia meetmes kirjeldatud asjakohane suutlikkus (edaspidi <i>teadmussiirde projekt</i>).</p>	<p>Küsimus:</p> <p>1. Mida täpselt on mõeldud <i>asjakohane suutlikkus</i> all?</p>

	2. Kuidas me seda hinnangut kellelegi anname? See saab olla väga subjektiivne.
--	--

(3) Projektitoetuse taotleja esitab ühisprojekti tegevuskavas järgmise teabe:

1) projektitoetuse taotleja nimi ja registrikood;	
2) projektitoetuse taotleja esindaja nimi ja isikukood;	
3) tegevuskava elluviimise periood;	
4) ühisprojekti eesmärkide ja põhitegevuste kirjeldus ning elluviimise ajakava;	
5) eeldatavate tulemuste kirjeldus;	
6) ühisprojektis osaleva partneri nimi, partneri esindaja nimi ja kontaktandmed;	
7) projektitoetuse taotleja ja partneri vaheline tööülesannete jaotus;	
8) ühisprojektis osaleva partneri kavandatava tegevuse kirjeldus ja kavandatav eelarve;	
9) kirjeldus projekti laiemast mõjust tegevuspiirkonnale;	
10) ühisprojekti raames tehtavate tegevuste kavandatav eelarve kokku;	
11) ühisprojektis osaleva projektitoetuse taotleja ja partneri allkirjad.	

(4) PRIA koostab ühisprojekti tegevuskava vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	<p>Palume määrusesse tuua sisse viited, mille kohaselt tegevusgrupp võib samuti koostada omapoolsed taotlusvormid ning taotlejale täiendavaid nõudmisi esitada.</p> <p>Küsimus: Kas KTG saab oma vormid samuti sisestada e-Pria keskkonda taotlejale täitmiseks või peab KTG oma taotlusvorme kuidagi eraldi taotlejatelt korjama?</p> <p>Väga tänuväärne oleks kui juba määrus annaks sõnumi, et taotleja peab esitama lisaks ka kõik KTG poolt nõutavad dokumendid.</p>
--	--

	Nii vältida tarbetuid vaidlusi taotlejatega nii KTG kui ministeeriumi tasandil.
--	---

§ 29. Toetatavad tegevused projektitoetuse taotlemisel

(1) Projektitoetust võib taotleda strateegia meetmes nimetatud tegevuse, sealhulgas koostööprojekti elluviimiseks.	
(2) Toetatav tegevus peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 III jaotise I ja II peatükis nimetatud meetmete kohta esitatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele. Mitme Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1305/2013 nimetatud meetme integreeritud tegevuste puhul kohaldatakse iga tegevuse osa kohta selle meetme tingimusi, mille reguleerimisalasse tegevuse osa selgelt kuulub.	

(3) Toetatav tegevus võib olla:

1) ehitise ehitamine ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning ehitise parendamine;	
2) veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi, elektrisüsteemi ja elektripaigaldise, uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ja juurdepääsutee ehitamine ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmine, paigaldamine ja vastava võrguga liitumine (edaspidi <i>taristuinvesteering</i>);	
3) mootorsõiduki, masina, seadme, sisseseade või muu põhivara ostmine ja paigaldamine;	
4) infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara ostmine ning paigaldamine;	
5) teostatavusuuringu koostamine;	
6) sellise töö, teenuse ja kauba ostmine, mis ei ole punktides 1–5 nimetatud tegevuse osa.	

(4) Lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuse osaks võivad olla kavandatava ehitise projekteerimistööd ja kavandatavale ehitustööle ehitusseadustiku alusel kehtestatud korras omanikujärelevalve (edaspidi <i>omanikujärelevalve</i>) tegemine ja muinsuskaitseaduse alusel kehtestatud korras muinsuskaitse tegemine.	Küsimus: Mis § lõige 3 tegu on? Lause mõte jääb antud sõnastuse puhul segaseks.
--	---

§ 30. Nõuded kohaliku tegevusgrupi koostööprojekti kohta

(1) Koostööprojekti osaleb vähemalt kaks kohalikku tegevusgruppi, kes rakendavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 33 nõuetele vastavat strateegiat. Koostööprojekti võib lisaks osaleda muu avaliku ja erasektori partnerlusel põhinev ühendus,	
--	--

kelle põhikirjaline eesmärk on suunatud maaelu arendamisele ja kes on oma piirkonna kohta töötanud välja nimetatud nõuetele vastava strateegia.	
(2) Kohalik tegevusgrupp võib taotleda ettevalmistavat toetust riigivälise koostööprojekti (edaspidi <i>koostööprojekti ettevalmistav projekt</i>) algatamiseks, kui ta on sõlminud planeeritava koostööprojekti potentsiaalse partneriga ühiste kavatsuste kokkuleppe, milles sisalduvad andmed kavandatava koostööprojekti partneri ja kavandatava koostööprojekti eesmärgi, sealhulgas kavandatava tegevuse ja koostööprojekti elluviimise ajakava kohta.	Ettepanek: need kulud peaksid olema abikõlblikud KTG 20% eelarvest. Selleks, et jõuda leppeni on vajalik mitmeid kordi kohtuda,

(3) Koostööprojekti partnerid sõlmivad koostöökokkuleppe, milles on esitatud järgmised andmed:

1) koostööprojekti nimetus;	
2) koostööprojekti partneri nimi, tema esindaja nimi ja kontaktandmed;	
3) uue partneri koostööprojektiga liitumise kord;	
4) koordineeriva kohaliku tegevusgrupi nimi, tema esindaja nimi ja kontaktandmed;	
5) koostööprojekti eesmärkide ja põhitegevuste kirjeldus;	
6) koostööprojekti laiem mõju;	
7) eeldatavate tulemuste kirjeldus;	
8) koostööprojekti elluviimise periood;	
9) koostööprojekti partneri kohustused;	
10) partneri eeldatava tegevuse kirjeldus ja kavandatud eelarve;	
11) koostööprojekti kogumaksumus kokku;	
12) koostööprojekti partneri allkiri.	

(4) Koostööprojekti taotluse võib esitada PRIAle pärast koostööprojekti ettevalmistava projekti elluviimist, kui koostööprojekti taotleja on taotlenud toetust koostööprojekti ettevalmistamiseks.	
(5) Koostööprojekti taotlus esitatakse PRIAle koos koostöökokkuleppega hiljemalt 31. detsembriks 2020.	
(6) Riigivälise koostöö kokkuleppe ära kiri esitatakse PRIAle, kes edastab selle Maaeluministeriumile. Maaeluministerium teavitab riigivälise koostöö kokkuleppest Euroopa Komisjoni.	
(7) Koostööprojekt viiakse ellu kolme aasta jooksul pärast koostööprojekti taotluse rahuldamise otsuse tegemisest PRIA poolt.	

§ 31. Abikõlblikud kulud projektitoetuse taotlemise korral

Selle § puhul räägitakse vaid investeeringule tehtavate kulude abikõlblikkusest.

Küsimus: Kuidas pehmeid projekte tegema peab? Eitamise kaudu jaatus on keeruline taotlejale aru saada.

(1) Toetatava tegevuse või investeeringu abikõlbliku kulu moodustavad tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalike kulude, sealhulgas omanikujärelevalve,	Ettepanek: mitte lubada projekteerimist ja ehitustegevust ühes
---	---

<p>muinsuskaitsele järelevalve tegemise maksumus kokku kuni kolm protsenti investeringuobjekti ehitustööde maksumusest ja kavandatava ehitise projekteerimistööde maksumus kuni kümme protsenti investeringuobjekti ehitustööde maksumusest ning abikõlbliku tegevuse või investeringu tähistamiseks vajalike sümbolite maksumus.</p>	<p>projektis koos.</p> <p>Põhjendus: tuginedes käesoleva programmiperioodi kogemustele ei ole võimalik ilma ehitusprojekti omamata saada adekvaatset hinnapakumust ehitamiseks. Lubades projekteerimist ja ehitust ühes projektis, ei ole võimalik hinnata ehituse maksumuse adekvaatsust. Ühtlasi on väga keeruline koos samade kriteeriumite alusel hinnata projekte, milles ühe puhul on olemas projekteeritud hoone ja ehitusluba ning teisel projektil ehitis ainult ideetasandil.</p> <p>Samuti toob see kaasa hulga muudatusi projektides ning mitmeid potentsiaalselt pooleli jäävaid ehitisi ja tagasinõudeid.</p> <p>Kui ministeeriumi eesmärgiks on vähendada pooleliolevaid ja sihtotstarbelise kasutuseta ehitusobjekte, siis üks konkreetne samm selle suunas on projekteerimise ja ehitamise ühes projektis eksisteerimise välistamine.</p>
---	---

(2) Kasutatud masina või seadme ostmise ja liisimise on abikõplik, kui projektitoetuse taotleja tõendab, et:

<p>1) masina või seadme ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;</p>	
<p>2) masina või seadme hind ei ületa selle turuväärtust ja on</p>	

uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam;	
3) masina või seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.	
(3) Abikõlblik kulu peab olema mõistlik, põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja toetuse eesmärgi saavutamiseks vajalik. Projektitoetuse taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.	

§ 32. Mitteabikõlblikud kulud projektitoetuse taotlemise korral

(1) Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

1) maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;	
2) käibemaks juhul, kui projektitoetuse taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;	Eelmisest perioodist on teada, et juhul kui taotleja on KM kohustuslane, siis automaatselt arvestatakse KM mitteabikõlblikuks kuluks. Kui aga KM kohustuslane teeb toetusega investeringu, millelt EMTA KM ei tagasta, Küsimus: kuidas peaks taotleja sellest PRIAt teavitama, et KM oleks abikõlblik kulu?
3) sularahamaksed;	
4) riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;	
5) õigus- ja raamatupidamisteenuse kulud;	
6) trahvi, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;	
7) kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele, meenetele ja kingitustele välja arvatud kingitused § 30 nimetatud koostööprojekti korral;	
8) erisoodustuselt tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses tasutav maks;	
9) eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;	
10) sõiduauto ostmise ja liisimise kulud;	
11) maastikusõiduki või muu mootorsõiduki ostmise ja	

liisimise kulud, välja arvatud sellise maastiku- või muu mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud, mille sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas ning kui toetust taotleb ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus;	
12) kulud, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustusmaksed;	
13) liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kuid kõige hiljem 30. juunil 2023 läinud üle toetuse saajale;	
14) kohaliku omavalitsuse üksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;	
15) kulud, mis on vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 III jaotise I ja II peatükis nimetatud meetmete ning artiklites 60 ja 61 sätestatud nõuetega;	
16) projekti elluviimisega seotud üldkulud, välja arvatud ühis-, teadmussiirde- ja koostööprojekti projektijuhtimisega seotud otsesed personalikulud ja kaudsed kulud;	
17) ühis-, teadmussiirde- ja koostööprojekti elluviimisega seotud projektijuhtimise otsesed personalikulud ja kaudsed kulud, kui projektitoetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksus või riiklik põllu- ja maamajanduse valdkonna muuseum;	
18) ühis-, teadmussiirde- ja koostööprojekti elluviimisega seotud projektijuhi brutotunnitasu, mis ületab kümnet eurot, või projektijuhtimise otsesed personalikulud ja kaudsed kulud, mille maksumus ületab 20 protsenti ühis-, teadmussiirde- ja koostööprojekti abikõlblikest kuludest;	
19) projektijuhtimise otsesed personalikulud ja kaudsed personalikulud, mille maksumus on arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 45 lõike 2 punktides a ja b nimetatud abikõlblikest kuludest;	
20) kasutatud kauba ostmise ja liisimise kulud, välja arvatud § 31 lõikes 2 sätestatud juhul;	
21) kulud, mis ületavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja või teenuse piirhinda, kui taotletakse toetust asja või teenuse kohta, mis on kantud nimetatud võrdlushindade kataloogi;	Tähelepanek: Varasemalt on öeldud, et ei pea kataloogist toodet-teenust võtma kui taotleja võtab kolm pakkumist. Siit seda võimalust ei selgu. Küsimus: Kuidas on lood tegelikult? Palume selgitust!
22) ühisprojektis osaleva partneri kulud;	Küsimus: 1. Mida peetakse partneri kuludeks? 2. Kas see on ikka lubatud kui

	<p>koos minnakse õppereisile, et siis teise partneri esindajate eest makstakse? Kui arve on 100% ulatuses ühisprojekti taotlejale, ja selles sisalduvad näiteks partnerite majutuskulud, kas siis need on ikka abikõlblikud?</p> <p>3. Kui arve on väljastatud partneri nimele, kas siis saab seda projekti kuluks panna?</p>
23) ehitustegevus, mis ei võimalda elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada;	Küsimus: Kas sama kehtib ka rekonstrueerimise korral?
24) muud kulud, mis ei ole tegevuse elluviimisega või investeeringu tegemisega otseselt seotud.	

(2) Investeeringu tegemine ei ole abikõlblik, kui projektitoetust taotleb seltsing.	
---	--

§ 33. Kaudsete abikõlblike kulude hüvitamine

(1) Toetatavate tegevuste elluviimise käigus tekkinud kaudsed abikõlblikud kulud hüvitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktile d ja artikli 68 lõike 1 punktile b kindla määra alusel, mis on kuni 15 protsenti abikõlblikest projektijuhtimise otsestest personalikuludest.	Ettepanek: arvestada kaudselt kuludid personalikuludest mitte vaid projektijuhtimise otsestest personalikuludest.
--	--

(2) Kaudseteks kuludeks loetakse toetatavate tegevuste elluviimisega kaasnevad järgmised tegevuskulud:

1) kulud bürootarvetele;	
2) sidekulud, sealhulgas telefoni- ja postikulu;	
3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika üür, rent ja liising ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja paranduskulud;	
4) projektijuhi tööruumi üür või rent ja selle tööruumi kommunaalkulud, sealhulgas kütte-, vee- ja elektrikulud ning ruumide koristamise kulud;	
5) sõidukulud;	

6) toetatava tegevuse elluviimisega seotud pangakonto haldamise kulud ja toetatava tegevuse elluviimisega seotud makse ülekandetasu.	
--	--

(3) Projektijuhtimise otsesteks personalikuludeks loetakse tegevuste elluviimisega kaasnevad järgmised kulud:

1) tegevusi elluviiva projektijuhi tööjõukulud, sealhulgas palk, töötasu, lisatasu, preemia, puhkusetasu või puhkusetootus, mis on kooskõlas samasisulise töö eest makstava palgataseme või töötasuga;	
2) ametist vabastamise, töölepingu lõpetamise ja muu seadusest tulenev hüvitis;	
3) seadusest tulenevad maksud ja maksed punktides 1 ja 2 nimetatud kuludelt, sealhulgas sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks ja haigushüvitise tööandjapoolne osa;	
4) füüsilise isikuga sõlmitud töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstav tasu ning sellelt tasult arvestatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.	

(4) Kaudsete kulude hüvitamise korral toetuse väljamaksmisel abikõlbliku kaudse kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita ning selline kulu ei kuulu hüvitamisele kuludokumendi alusel.	
--	--

§ 34. Nõuded investeringu ja tegevuse hinnapakkumuse kohta

(1) Kui tegevuse või investeringu käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, on projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja saanud vähemalt kolmelt asjakohast teenust osutavalt, tööd pakkuvalt või kaupa müüvalt isikult võrreldavad hinnapakkumused koos projektitoetuse saaja väljastatud tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile.	
(2) Kui tegevuse või investeringu käibemaksuta maksumus on vahemikus 500 kuni 5000 eurot või kui asjaomases valdkonnas on ainult üks teenuse osutaja, töö pakkuja või kauba müüja, on projektitoetuse projektitaotluse taotleja või projektitoetuse saaja saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse koos projektitoetuse saaja väljastatud tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile.	
(3) Väljavalitud hinnapakkumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga.	
(4) Väljavalitud hinnapakkumus peab olema objektiivselt põhjendatud ja juhul, kui taotleja ei ole valinud odavaimat hinnapakkumust, peab selle kohta esitama põhjenduse.	
(5) Projektitoetuse saaja ja isik, kellelt projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja tellib teenuse või töö või ostab kaupa, ning nende osanik, aktsionär või tulundusühistu liige või juhatuse või nõukogu liige või seltsinglane ei tohi	

kuuluda üksteise juhatusse ega nõukokku ega omada osalust üksteise äriühingus, välja arvatud juhul, kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 1000 eurot või kui projektitoetuse saaja on kohalik tegevusgrupp ja tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 5000 eurot.	
(6) Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot ning kui projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja on kohalik tegevusgrupp ja hinnapakkuja on sama kohaliku tegevusgrupi juhatuse liige või tegevjuht või kohaliku tegevusgrupi juhatuse liige või tegevjuht on hinnapakkuja osanik, aktsionär või tulundusühistu liige või juhatuse või nõukogu liige, on projektitoetuse taotleja saanud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust.	
(7) Projektitoetuse saaja ei tohi jaotada tegevuse hinnapakumust osadeks, kui toetatava tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik teenus, töö või kaup on funktsionaalselt koos toimiv.	
(8) Hanke korraldamisel järgitakse riigihangete seadust, kui projektitoetuse taotleja on hankija riigihangete seaduse § 10 tähenduses.	
(9) Hinnapakumuse võtmisel järgitakse § 21 lõikes 8 sätestatud ning ehitustegevuse puhul lisaks § 21 lõikes 9 sätestatud.	
(10) Kui taotleja taotleb toetust kasutatud masina või seadme ostmiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt ühe hinnapakumuse kasutatud seadme või masina kohta ja ühe hinnapakumuse uue samaväärse seadme või masina kohta, kui uus samaväärne seade või masin ei ole Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõike 6 kohaselt kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.	
(11) Kui taotleja taotleb toetust Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asjale, siis projektitoetuse saaja ei pea olema saanud hinnapakumist.	

§ 35. Projektitoetuse määr ja suurus

(1) Projektitoetuse määra ja suuruse määramisel arvestatakse selles määruses, arengukavas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1305/2013 maaelu arengu toetuse kohta sätestatud nõuetega ning riigiabi reeglitest tulenevate piirangutega, lähtudes lõigetes 2–8 sätestatud toetuse määrast ning lõigetes 9 ja 10 sätestatud toetuse suurusest.	
(2) Projektitoetust antakse mittetulundusühingule, sihtasutusele, kohaliku omavalitsuse üksusele ning põllu- ja maamajanduse valdkonna riigimuuseumile kuni 90 protsenti toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest.	

<p>(3) Kogukonna teenuse arendamiseks antakse projektitoetust kuni 90 protsenti investeeringu abikõlblikest kuludest, kui projektitaotlus on heaks kiidetud kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusega.</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miks on tarvis üldkoosoleku otsust? 2. Kas ka nende projektide puhul on kohustus PRIAle edastada hindamisprotok olli kahe nädala jooksul? Ja siis jääb menetlus ootama, kuni tuleb üldkoosoleku otsus?
<p>(4) Projektitoetust antakse seltsingule kuni 100 protsenti toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest.</p>	<p>Ettepanek: Seltsingud võiks üldse välja võtta. Kui raamatupidamist ei tee, siis tegevusgrupil on raske jälgida ka nende elujõulisust ja jätkusuutlikkust.</p>
<p>(5) Projektitoetust antakse ettevõtjale kuni 60 protsenti toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest. Mittetulundusühingule, sihtasutusele või kohaliku omavalitsuse üksusele antakse projektitoetust kuni 60 protsenti toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest, kui projektis kavandatud tegevus on suunatud ettevõtluse arendamiseks.</p>	<p>Küsimus: Kas on võimalik täpsustada „ettevõtluse arendamine“? Kas selle all mõistetakse majandustegevuse käivitamist/arendamist või ka toetavaid tegevusi nagu nt ettevõtjate koolitamine vms?</p> <p>Palume anda tegevusgruppidele konkreetseid ja arusaadavaid juhiseid, kuidas määratleda „ettevõtluse arendamisele suunatud“ tegevust!</p> <p>Näiteks: Kui MTÜ annab välja piirkonna turismikaardi eesmärgiga tuua piirkonda rohkem</p>

	turiste, siis kas tegu on (turismi)ettevõtluse arendamisele suunatud tegevusega?
(6) Taristuinvesteeringu, väljaarvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu tegemiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60 protsenti investeeringu abikõlblikest kuludest. Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90 protsenti abikõlblikest kuludest.	<p>Küsimus:</p> <p>1. Mida siin täpsemalt silmas peetakse: <i>uue põlvkonna elektrooniline side?</i></p> <p>Leiame, et täpsustus on oluline, et vältida hilisemaid vaidlusi, kuna tegu toetusmäära otsustamisega</p> <p>2. Kas 90% peaks kehtima ka ettevõtjatele? Kas sellises sõnastuses ei teki konflikti lg 6?</p>
(7) Kohalikule tegevusgrupile antakse §-s 30 lõikes 2 nimetatud riigivälise koostööprojekti ettevalmistava projekti kohta projektitoetust kuni 100 protsenti.	
(8) Mootorsõiduki ja maastikusõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse ettevõtjale, mittetulundusühingule või sihtasutusele projektitoetust kuni 30 protsenti investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.	
(9) Seltsingule antakse projektitoetust kuni 10 000 eurot ühe projekti kohta.	
(10) Projektitoetuse suurus ei tohi koos jooksva majandusaasta ja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul eraldatud vähese tähtsusega abiga ületada 200 000 eurot, kui projektitoetuse saaja on varem saanud vähese tähtsusega abi ja kui antav toetus on käsitletav vähese tähtsusega abina.	
(11) Projektitoetuse andmisel võetakse arvesse komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.	
(12) Vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud komisjoni määruse (EL) 1407/2013 artikli 2 lõike 2	

kohaselt.	
(13) Toetatava tegevuse eest saadud tuludest laekuv summa arvestatakse projektitoetuse taotleja omafinantseeringuna, mis märgitakse projektitaotluse eelarvesse. Väljamakstava projektitoetuse summast arvestatakse maha nimetatud tuludest laekunud summa, mis ületab eelarves märgitud omafinantseeringu.	

§ 36. Projektitoetuse taotleja mitterahaline omafinantseering

(1) Mittetulundusühingust või sihtasutusest projektitoetuse taotleja omafinantseeringu osaks võib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 61 lõike 3 alusel olla mitterahaline omafinantseering. Mitterahaline omafinantseering on tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik projektitoetuse taotleja tehtud vabatahtlik tasustamata töö.	
(2) Mitterahaline omafinantseering võib moodustada kuni üheksa protsenti mitterahalise omafinantseeringuga seotud toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest.	Küsimus: Kas nüüd on 9% arvestuse aluseks ka teised tegevused mitte ainult investeeringud?
(3) Vabatahtliku tasustamata töö tegemise korral on vabatahtliku tasustamata töö tegija tunnitasu määr kuni neli eurot ning masinat, seadet või mootorsõidukit kasutades kuni kaheksa eurot.	

2. jagu

Projektitoetuse taotlemine ja projektitaotluse menetlemine

§ 37. Projektitaotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg

(1) Projektitoetuse saamiseks esitab projektitoetuse taotleja selleks ettenähtud tähtajal PRIAle kohaliku tegevusgrupi kaudu elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid (edaspidi koos <i>projektitaotlus</i>).	Küsimus: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kelle kaudu esitab ja kuidas? Vajab täpsustamist! 2. Mis tähendab siin kohaliku tegevusgrupi kaudu? Esitatakse taotluse e-priasse? 3. Kui projektitaotlus esitatakse e-PRIA kaudu,
--	---

	<p>siis kuidas see esitatakse samal ajal ka tegevusgrupi kaudu?</p>
<p>(2) Kui toetatav tegevus vastab arengukavas nimetatud meetmele, esitab projektitoetuse taotleja asjakohases maaeluministri määruses, millega on kehtestatud nõuded toetuse saamiseks, ettenähtud dokumendid, sealhulgas projektitaotluse.</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Millisest arengukavast on jutt? Kuidas mõista seda lõiget üldse? 2. Kas siis enne projektitaotluse esitamist selgub toetatava tegevuse vastavus meetmele? <p>Tähelepanek: Eelmises lõigus nimetatakse projektitaotluseks avaldust ja selles esitatud andmeid tõendavaid dokumente, selles lõigus on projektitaotlus vaid üheks esitatavaks dokumendiks?</p>
<p>(3) PRIA koostab avalduse vormi ning avaldab selle oma veebilehel.</p>	
<p>(4) PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja PRIA veebilehel.</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas lisaks tegevusgrupile? 2. Kas PRIA hakkab avaldama meie taotlusvoorude tähtaegu? 3. Kas siin on mõeldud taotluste vastuvõtu algust?

§ 38. Nõuded projektitaotluse osaks olevale avaldusele ja dokumentidele

(1) Avalduses esitatakse projektitoetuse taotleja ja taotluse kohta järgmised andmed:

1) taotleja nimi, registrikood, taotleja esindaja nimi ja	
---	--

kontaktandmed;	
2) teave riigihanke seaduse kohaldumise kohta;	<p>Tähelepanek: taotleja ei pruugi saada aru, et ta on RHS kohuslane. KTG puudub pädevus öelda või ütlemata jätta, et taotlejal RHS kohuslus.</p> <p>See on ilmselt PRIA pädevus aga see tuleb ju tagantjärele st tagasinõudega. Midagi tuleb teha, et halb kogemus RHS lähtuvalt ei tapaks initsiatiivi.</p> <p>Ettepanek: Täpsustada projekti taotluse esitamisel PRIAs, et kas tegu on RHS kohaldumisega.</p>
3) strateegia meede, mille raames projektitoetust taotletakse;	<p>Küsimus: Kas poleks vajalik ka märke millisele KTG-le taotlus esitatakse ehk millise KTG strateegia meetmest toetust taotletakse?</p>
4) seireandmed, sealhulgas teave Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 5 nimetatud prioriteedile vastava peamise ja kaasneva sihtvaldkonna kohta, mille eesmärkide saavutamisele toetatav tegevus või investeering enim kaasa aitab;	
5) projektitaotluse menetlemise ajaks määratud kontaktisiku nimi ja kontaktandmed;	
6) projektitoetuse taotleja kinnitus selle kohta, et projektitaotluse rahuldumata jätmise otsuse edastatakse talle elektrooniliselt.	

(2) Avalduses esitatakse toetatava tegevuse või investeeringu kohta järgmised andmed:

1) kavandatava investeeringuobjekti või toetatava tegevuse nimetus;	
2) toetatava tegevuse või investeeringu elluviimise asukoht;	
3) hoone või muu maa-alaga seotud investeeringu puhul maatüki katastritunnus, millel investeering tehakse;	
4) toetatava tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg, sealhulgas ehitise puhul kavandatav kasutusloa saamise tähtaeg;	
5) toetatav tegevus või investeering kululiikide kaupa,	

sealhulgas tähistamiseks vajalikud sümbrid, omanikujärelvalve ja muinsuskaitsele järelevalve, võrdlushindade kataloogi kood kui taotletakse toetust asjale või teenusele, mis on kantud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi;	
6) toetava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, käibemaksu summa, mitterahalise sissemakse arvestuslik maksumus ja toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblik maksumus ning toetava tegevuse ja investeeringu maksumus kokku;	Küsimus: Kas mitterahaline sissemakse on vabatahtliku töö tundide ja hindegas arvestatuna?
7) andmed taotletava projektitoetuse määra ja suuruse kohta;	
8) teave, kas kavandatav investeeringuobjekt soetatatakse liisingulepingu alusel;	
9) toetatava tegevuse elluviimisest kavandatav tuludest laekuv summa;	
10) toetatava tegevuse või investeeringu eesmärkide kirjeldus;	Ettepanek: Selles punktis peaks olema kohustus taotlejal kirjutada kirjeldus täpsustavalt.
11) andmete loetelu toetatava tegevuse ja investeeringuga sisuliselt seonduvate tegevuste ning varem saadud toetuste ja rahastuste kohta.	

(3) Avalduses esitatakse riigisisese või riigivälise koostööprojekti, sealhulgas riigivälise koostööprojekti ettevalmistava projekti kohta järgmised andmed:

1) riigisisese või riigivälise koostööprojekti, sealhulgas riigivälise koostööprojekti ettevalmistava projekti nimetus;	
2) koostööprojekti kavandatava tegevuse kirjeldus;	
3) koostööprojekti kogumaksumus kokku;	
4) koostööprojekti koordineeriva kohaliku tegevusgrupi nimi;	
5) koostöökokkuleppe või ühiste kavatsuste kokkuleppe sõlmimise kuupäev;	
6) koostööprojekti partneri nimi, tema esindaja nimi ja kontaktandmed;	
7) koostööprojekti partneri eelarve.	

(4) Projektitoetuse taotleja esitab PRIA-le koos avaldusega järgmised dokumendid:

1) toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotleja esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud PRIA vormi kohases tegevuskavas;	Küsimus: 1. Kas KTG-1 on lubatud seda nõuda? 2. Lg 2 p 5 juba nõuab avalduses tegevust või investeeringut
---	--

	kululiikide kaupa. Mis on nende erinevus?
<p>2) ehitise puhul kavandatava ehitise maksumuse eelarve vastavalt § 21 lõike 9 nõuetele. Eelarve esitatakse Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA veebilehel;</p>	<p>Tähelepanek: Eelarve on §21 lg 9 mõistes hinnapakkumine.</p> <p>Ettepanek sõnastada punkt: ehitise puhul kavandatava ehitise maksumuse eelarve vastavalt PRIA veebilehel avaldatud vormile.”</p> <p>Põhjendus: ei ole eetilise ega mõistlik siduda taotlejat kohustusega kasutada konkreetset tarkvara. Microsoft Excel on tasuline tarkvara, mille kasutamisest on loobunud/loobumas ka mitmed riigiasutused.</p> <p>Hea tava Eesti riigis on, et kõik dokumendid ja vormid peavad olema kasutatavad ka tasuta tarkvaraga. Samuti tekib antud viite puhul probleem, et Microsoft Excelist on olemas erinevad versioonid, mis ei pruugi üksteist toetada. PRIA veebilehel võiks vastav vorm olla saadavas erinevates vormingutes, millest vähemalt üks on mõeldud vabavaralise tarkvara jaoks.</p>
<p>3) ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost väljavõtte põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras</p>	<p>Ettepanek: punkti sõnastusest eemaldada “...ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti</p>

ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;	<p><i>koostamiseks.”</i></p> <p>Põhjendus: kordame ülalloodud ettepanekut mitte lubada ehitus- ja projekteerimistegevust ühes projektis. Antud säte seab ebavõrdsesse olukorda taotlejad, kellel on kogu eeltöö tehtud (sh ehitis projekteeritud). Korralikuma “kodutöö” teinud taotlejad peavad esitama märksa rohkem dokumente kui idee-tasandil projektitaotlejad.</p>
4) ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro väljavõtte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;	<p>Ettepanek: punkti sõnastusest eemaldada “...ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks.”</p> <p>Põhjendus: vt eelmine punkt.</p>
5) äriühingu puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande ärakiri, kui nimetatud aruanded ei ole kättesaadavad äriregistrist;	<p>Küsimus: Kas ka KTG-l on õigus majandusaasta aruannet taotlejatelt küsida?</p> <p>Ettepanek: oluline on nõuda ka mittetulundusühingu ja sihtasutuse puhul majandusaasta aruande esitamist.</p> <p>Põhjendus: suurte investeeringuprojektide puhul on mittetulundusühingute ja sihtasutuste majandusvõimekuse hindamine samuti oluline. Samuti on see oluline allikas MTÜ või SA riigihankekohustuse hindamiseks.</p>

6) seltsingu puhul seltsingulepingu ära kiri ja seltsinglaste nimekiri;	
7) ära kiri § 28 lõike 3 nõuetele vastavast tegevuskavast, kui toetatav tegevus vastab § 28 lõike 2 punktile 2;	
8) projektijuhi elulookirjeldus, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;	<p>Ettepanek: elulookirjelduse esitamise nõudest loobuda.</p> <p>Põhjendus: elulookirjelduse nõudmine ei anna taotlusele mitte midagi juurde. Juhul kui ei ole konkreetset hindamiskriteeriumi, mille juures elulookirjeldust hinnatakse, on tegemist taotleja jaoks tarbetu nõudega, miks tekitab täiendavat bürokraatiat</p>
9) ära kiri kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusest kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse või § 28 lõikes 1 punktis 4 nimetatud kogukonnateenuse arendamise projekti heakskiitmise kohta;	
10) ühiste kavatsuste kokkuleppe ära kiri, kui taotletakse toetust kohaliku tegevusgrupi riigivälise koostööprojekti ettevalmistamiseks.	<p>Küsimus: Kas kokkulepe peaks olema siis olemas enne ettevalmistavate tegevuste tegemist? Varasemalt on räägitud, et ei pea olema, et käiakse kohapeal, on ju ka juhtumeid, kus tehakse lepingud ja vahel ei tehta ka....</p>
(5) Projektitaotluse esitab kohalik tegevusgrupp PRIA-le hiljemalt 30. juuniks 2022.	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mis on selle punkti sisu? 2. Kas tegemist on KTG-dele antud eelise projektide elluviimiseks veel perioodi lõpus? 3. Kas on mõeldud

	viimase taotlusvooru projektitaotlusi või koostöökogu enda taotlust? Miks ainsuses? 4. Kuidas saab selline kuupäev olla.
--	---

§ 39. Projektitaotluse vastuvõtmine ning projektitoetuse taotleja, projektitaotluse ja toetatava tegevuse nõuetele vastavuse kontrollimine kohalikus tegevusgrupis

(1) Kohalik tegevusgrupp kontrollib projektitaotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu ja taotluse tähtaegset esitamist.	Küsimus: Kas on oluline tehniline kontroll, st tükkide olemasolu aga mitte sisu?
(2) Kohalik tegevusgrupp kontrollib projektitoetuse taotleja, projektitaotluse ja toetatava tegevuse vastavust strateegiale ja rakenduskavale, sealhulgas strateegia meetmele esitatud nõuetele.	
(3) Kui koos projektitaotlusega ei ole esitatud kõiki nõutavaid dokumente või kui esitatud dokumendis puuduvad projektitaotluse hindamiseks vajalikud andmed, nõuab kohalik tegevusgrupp projektitoetuse taotlejalt vajalike andmete ja dokumentide esitamist.	Küsimus: 1. Mis aja jooksul peab taotleja puuduvad dokumendid esitama? 2. Kas selle määrab KTG ?

§ 40. Projektitaotluse hindamine kohalikus tegevusgrupis

(1) Projektitaotlusi hindab § 22 lõike 4 punktis 6 nimetatud töörühm § 22 lõike 4 punktis 3 nimetatud hindamiskriteeriumite alusel.	Tähelepanek: Ei ole hindamiskriteeriume selles §22lg4p3-s
(2) Kohaliku tegevusgrupi töörühm hindab projektitaotluses esitatud toetatava tegevuse vastavust strateegiale ja rakenduskavale.	
(3) Strateegiale ja rakenduskavale vastavaid projektitaotlusi hindab töörühm põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ §-des 7 ja 8 sätestatud nõuetele vastavas strateegias ja rakenduskavas esitatud valikukriteeriumite ja hindamiskriteeriumite alusel ning teeb strateegia meetme eelarve piires Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 70 lõike 6	

punktide 5 ja 6 kohaselt PRIAle põhjendatud ettepaneku projektitaotluste paremusjärjestusse seadmise kohta ja iga projektitaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja projektitaotluse rahastamise suuruse kohta.	
(4) Kohalik tegevusgrupp võib jätta projektitaotluse hindamata, kui projektitaotlus ei vasta strateegiale või rakenduskavale või kui projektitoetuse taotleja ei ole esitanud § 38 lõigete 2 - 5 alusel nõutavaid andmeid või dokumente määratud tähtaja jooksul. Kohalik tegevusgrupp edastab hindamata jäetud projektitaotluse PRIAle koos märkusega hindamata jätmise kohta.	Tähelepanek: Õige oleks § 38 Lg 2 – 4
(5) Kohalik tegevusgrupp edastab hinnatud projektitaotluse PRIAle koos § 22 lõike 4 punktis 9 nimetatud projektitaotluste hindamise protokolliga.	

§ 41. Projektitoetuse taotleja ja projektitaotluse nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs

(1) PRIA kontrollib nende projektitaotluste ja projektitoetuse taotlejate nõuetele vastavust, kes kuuluvad paremusjärjestuse kohaselt projektitoetusteks ettenähtud eelarveliste vahendite piires täielikule või osalisele rahuldamisele.	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kui aga projekt ei ületa ettenähtud miinimumnõud eid ja KTG teeb ettepaneku mitte rahastada, aga eelarvevahendeid ikkagi on, kas PRIA teeb siis rahastusotsuse KTG otsusest olenemata, kuna eelarvevahendeid justkui on? 2. Kes teeb osalise rahastamise ettepaneku ja mille alusel, kas ainult PRIA § 42 lg 3?
---	---

§ 42. Projektitaotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) PRIA rahuldab kõik nõuetele vastavad projektitaotlused Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise	
---	--

seaduse § 79 lõike 1 punkti 3 alusel.	
(2) Projektitaotlus on nõuetele vastav, kui projektitoetuse taotleja, projektitaotlus ja toetatav tegevus vastavad Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas, määruses, strateegias ja rakenduskavas sätestatud nõuetele.	
(3) Kui projektitaotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole võimalik või põhjendatud projektitaotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, võib PRIA teha projektitaotluse osalise rahuldamise otsuse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 6 alusel.	
(4) Kui projektitoetuse taotleja ja projektitaotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et projektitoetuse taotleja, projektitaotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele, teeb PRIA Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõigete 4 ja 8 alusel projektitaotluse rahuldamata jätmise otsuse.	
(5) PRIA teeb projektitaotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või projektitaotluse rahuldamata jätmise otsuse 60 tööpäeva jooksul arvates päevast, mil kohalik tegevusgrupp esitas PRIAle § 40 lõikes 3 nimetatud projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku. Vajaduse korral võib PRIA otsuse tegemise tähtaega pikendada kuni 90 tööpäevani.	

3. jagu

Kohustused projektitoetuse saajale ning projektitoetuse maksmise tingimused ja kord

§ 43. Projektitoetuse saaja kohustused

(1) Projektitoetuse saaja viib ellu toetatava tegevuse või teeb investeringu ja esitab PRIAle elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe projektitaotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022.	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas kuludeklaratsioonide pole oluline enam deklaratsiooni esitamine KTG-le? 2. Kuidas KTG seireandmed kogub?
(2) Projektitoetuse saaja viib ellu § 28 lõike 2 punktis 2 nimetatud ühisprojektis kavandatud tegevuse või teeb investeringu ja esitab PRIAle elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeringu tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta kuni	<p>Ettepanek: kuni kaheksas osas nelja aasta jooksul.</p> <p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miks on

<p>nelja aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022.</p>	<p>ühisprojekt tõstetud eristaatusesse ning antud võimalus nelja-aastase tegevuskava alusel tegevusi ellu viia?</p> <p>2. Miks on ühisprojekt eelistatud koostööprojektide ja nn "tavaliste" projektide ees?</p> <p>Ettepanek: koostööprojekti ja ühisprojekti elluviimise maksimaalne tähtaeg ühtlustada.</p>
<p>(3) Projektitoetuse saaja viib ellu § 30 lõikes 1 nimetatud koostööprojekti kavandatud tegevuse või teeb investeeringu ja esitab PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta kuni kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022.</p>	<p>Sama küsimus mis eelmises</p> <p>Ettepanek: kuni kuues osas kolme aasta jooksul.</p>
<p>(4) Kui investeeringuobjekt soetatakse liisingulepingu alusel, siis toetuse saaja viib tegevuse ellu ja esitab selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.</p>	<p>Sama küsimus mis eelmises</p>
<p>(5) Projektitoetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.</p>	
<p>(6) Projektitoetuse saajal ei tohi olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas.</p>	

(7) Projektitoetuse saaja on kohustatud:

<p>1) projektitoetuse abil tehtud investeeringu võtma sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui kohaliku tegevusgrupi strateegias on ette nähtud toetatava tegevuse rahastamine mitme etapilisena;</p>	<p>Küsimus: kahe aasta jooksul millisest hetkest arvatuna?</p>
<p>2) säilitama ja kasutama sihipäraselt projektitoetuse eest</p>	

soetatud investeeringuobjekti vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;	
3) täitma vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks töö tegija ja projektitoetuse taotleja poolt allkirjastatud päevikut, milles kajastatakse töö kirjeldus, tehtud töö maht, töö tegemise aeg, tehtava töö ühiku hind, töö tegijad, töö tegemiseks kulunud aeg ja vajaduse korral andmed vabatahtliku tasustamata töö tegemisel kasutatud masina, seadme või mootorsõiduki kohta.;	
4) esitama viimase maksetaotluse, välja arvatud koostööprojekti või ühisprojekti maksetaotluse, kahe aasta jooksul arvates projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022;	Küsimus: Kas see ei ole mitte sama § lg 1 osaline kordamine.?
5) esitama koostööprojekti või ühisprojekti viimase maksetaotluse kolme aasta või § 28 lõikes 3 nimetatud tegevuskavas ettenähtud tähtaja jooksul arvates projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022;	Lg 2 lubab ühisprojekti viia ellu kuni nelja aasta jooksul. Tähtaeg jällegi korduses.
6) eristama selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamise seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;	
7) saadud toetusraha investeeringu mittesihipärase kasutamise korral PRIA nõudmisel tagasi maksta;	
8) võimaldama teostada projektitoetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet;	
9) teavitama PRIAt viivitamata kirjalikult käibemaksukohustuslaseks registreerimisest käibemaksuseaduse § 20 alusel kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui projektitoetuse saaja on saanud toetust käibemaksu kohta;	Küsimus: Miks see on vajalik?
10) esitama projektitoetuse kasutamise seotud seireks vajalikku teavet kohaliku tegevusgrupi või PRIA nõudmisel;	
11) soetama investeeringuobjekti § 38 lõike 3 punktis 8 valitud viisil.	Tähelepanek: Ei ole sellist punkti Sellest lausest ei saa aru, tundub olevat vale viide? § 38 lg 3 ei leidnud 8. punkti.

(8) Lõike 7 punktis 1 nimetatud aeg on kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel komisjoni soovitusel (EL) nr 361/2003, mis käsitleb mikroettevõtete ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41), lisa tähenduses (edaspidi komisjoni soovitus) mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtte (edaspidi <i>VKE</i>) poolt.	Tähelepanek: Kas tegu on käesoleva § lõike 7-ga? Kui käesolevaga, siis seal on kirjas kaks aastat, mitte 3!
(9) PRIA koostab lõike 7 punktis 3 nimetatud vormi ja avaldab selle oma veebilehel.	

§ 44. Projektitoetuse tegevuse elluviimist ja investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamine

<p>(1) Projektitoetuse väljamaksmiseks esitab projektitoetuse saaja pärast tegevuse elluviimist või investeeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist esmalt kohalikule tegevusgrupile seireandmete kogumiseks ja seejärel PRIAle elektrooniliselt PRIA e-keskkonna kaudu maksetaotluse, välja arvatud § 46 lõikes 2 nimetatud juhul, koos § 23 lõigetes 1 punktides 1-11 ja 2 nimetatud dokumentide ärakirjadega ning järgmiste dokumentide ärakirjad:</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas kohaliku tegevusgrupi esindaja peab jätkuvalt omalt poolt maksetaotluse kinnitama (analoogselt eelmise perioodiga)? 2. Kuidas see sellel perioodil välja hakkab nägema, kui taotleja esitab maksetaotluse kohe e-keskkonnas?
<p>1) maksekorraldus või selle väljatrükk või § 23 lõike 1 punktides 2, 5 ja 10 nimetatud arvelduskonto väljavõte;</p>	
<p>2) kasutatud masina või seadme ostmise või liisimise korral masina või seadme müüja või liisinguandja kinnituskiri selle kohta, et masin või seade vastab § 31 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõudele;</p>	
<p>3) mittetulundusühingust või sihtasutusest projektitoetuse saaja puhul vabatahtliku tasustamata töö tegemise kohta § 43 lõike 6 punktis 2 nimetatud päevik;</p>	
<p>4) koolituse, seminari, teabepäeva või muu ürituse puhul, mis on ellu viidud teadmussiirde-, koostööprojekti ettevalmistava, koostöö- või ühisprojekti raames, päevakava ja osavõtjate nimekiri, millele märgitakse lisaks § 23 lõike 1 punktis 8 nimetatud andmetele juriidilise isiku registrikood ja ettevõtja põhitegevusala, kui üritus on käsitatav vähese tähtsusega abina;</p>	<p>Küsimus: Kas ka massiürituste korral osalejate nimekiri?</p>
<p>5) ettevõtja, mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud masina või seadme ostmise ja liisimise korral ära kiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse masina või seadme hind;</p>	
<p>6) paragrahvi 37 lõike 1 punkti 2 kohaselt esitatud toetatava tegevuse või kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestuse iga kululiigi kohta saadud hinnapakkumus, mis vastab §-s 34 sätestatud nõuetele;</p>	
<p>7) ehitise puhul Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus ehitustegevuse kulude andmed, mis peavad sisaldama järgmist teavet: ehitise nimetus, ehitisregistri</p>	<p>Küsimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mis tähendab kulude

<p>kood, katastritunnus, üldkulud, ettevalmistuskulud, välisrajatiste kulud, aluse- ja vundamendikulud, kandetarindite kulud, fassaadielementide kulud, katusekulud, ruumitarindite kulud, pinnakatete kulud, sisustuse kulud, inventari kulud, seadmete kulud, tehnosüsteemide kulud, ehitusplatsi korralduskulud ning ehitusplatsi üldkulud.</p>	<p>andmed?</p> <p>2. Kas arvet ei peagi esitama ja üleandmis vastuvõtmis akti?</p> <p>3. Kas iga ehitise puhul ikka tekivad kõik need kulud mis siin loetletud?</p> <p>4. Mis saab kui ei ole kõiki kulusid olemaski?</p>
--	---

(2) Maksetaotluses esitab projektitoetuse saaja elluviidud tegevuse või tehtud investeeringu kohta järgmised andmed:

1) projektitoetuse saaja nimi, registrikood ja selle projektitaotluse viitenumber, mille kohta maksetaotlus esitatakse;	
2) teave elluviidud tegevuse või tehtud investeeringu summa ja teave toetatava tegevuse osalise või täieliku tegemise kohta;	
3) teave teenuse osutajale, töö pakkujale või kauba müüjale vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa tasumise kohta, kui taotletakse § 46 lõike 1 kohaselt projektitoetuse toetuse väljamaksmist enne kulutuste tegemist;	
4) teave 44 lõikes 1 nimetatud tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavate dokumentide kohta, mis sisaldab dokumendi numbrit ja dokumendi esitamise kuupäeva, elluviidud tegevuse või investeeringu käibemaksuga ja käibemaksuta maksumust, töö tegija, teenuse osutaja või kauba müüja nime ja registrikoodi, arve tasumise kuupäeva	
5) teave korraldatud riigihanke kohta;	
6) teave selle kohta, kas toetatav tegevus on elluviidud väljaspool Eestit;	<p>Küsimus: Mida täpselt loetakse väljaspool Eestit elluviidud tegevuseks? Kas õppereis?</p>
7) teave §-s 33 nimetatud kaudsete abikõlblike kulude hüvitamise kohta;	
8) põhjendus tehtud investeeringu või elluviidud tegevuse kogumaksumuse muutumise kohta;	
9) andmed toetatava tegevuse elluviimisest saadud tulu kohta;	
10) kirjeldus elluviidud tegevuse või tehtud investeeringu strateegia eesmärkidele vastavuse kohta;	
11) seireandmed.	

(3) Liisinguandja on krediidasutuste seaduse alusel ja korras

Tähelepanek: Kas

tegutsev krediidasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus.	see § on vale alapeatüki all, seos jääb arusaamatuks.
(4) Paragrahvi 23 lõigetes 1 ja 2 nimetatud arve-saatelehel või arvel näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakkumusele või toetatava tegevuse eeldatava maksumuse arvestusele.	
(5) PRIA koostab maksetaotluse ja ehitustegevuse kulude kajastamise vormid ning avaldab need oma veebilehel.	

§ 45. Projektitoetuse maksmine ja projektitoetuse maksmisest keeldumine

(1) Projektitoetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja üksnes siis, kui projektitoetuse saaja on tegevused nõuetekohaselt ellu viinud.	
(2) PRIA teeb projektitoetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel projektitoetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda projektitoetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates §-s 44 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest.	
(3) PRIA teeb projektitoetuse maksmisest keeldumise otsuse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel 25 tööpäeva jooksul arvates projektitoetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest.	
(4) Projektitoetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA projektitaotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.	

§ 46. Projektitoetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist

(1) Projektitoetuse võib Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 82 lõike 1 punkti 2 kohaselt riigieelarvelistest vahenditest maksta välja pärast projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemist enne töö, teenuse või vara soetamise eest tasumist tagatist nõudmata, kui töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning projektitoetuse saaja on selle vastu võtnud ja selle eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa ning kui projektitoetuse saaja on piisavalt usaldusväärne. Nimetatud rahastamisviisi ei kohaldata liisingulepinguga ostetava vara ja kaudsete kulude hüvitamise puhul.	
(2) Lõike 1 kohaselt projektitoetuse väljamaksmist sooviv projektitoetuse saaja esitab pärast investeringu täielikku või osadena tegemist PRIA-le § 44 lõikes 2 nimetatud maksetaotluse koos § 44 lõikes 1 nimetatud dokumentidega.	Küsimus: Millist § mõeldakse?
(3) PRIA teeb projektitoetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et nimetatud otsuse alusel makstav raha oleks võimalik kanda projektitoetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates lõikes 2 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest, arvestades seejuures projektitoetuse	Küsimus: Millist § mõeldakse?

saaja usaldusväärst.	
(4) Elluviidud tegevuse või tehtud investeeringu abikõlblike kulude eest on tasutud ning selle kohta on PRIAle esitatud § 44 lõikes 2 nimetatud maksetaotlus koos § 44 lõike 1 punktis 1 nimetatud dokumentidega seitsme tööpäeva jooksul arvates projektitoetuse maksmise otsuse alusel makstud raha laekumisest.	
(5) PRIA teeb projektitoetuse maksmise otsuse 25 tööpäeva jooksul arvates lõikes 4 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest.	Küsimus: Millist § mõeldakse?

§ 47. Dokumentide säilitamine

Määruse alusel esitatud dokumente projektitoetuse taotlejale ei tagastata. Nimetatud dokumente säilitatakse PRIAs kuni 2032. aasta 31. detsembrini.	Küsimus: Kui taotluste esitamine toimub tegevusgrupi kaudu e-pria süsteemis, siis tegevuskogu ei pea enam ühtegi taotluse avaldust ega dokumenti välja printima. PRIA on seni teostanud järelkontrolli ka projektitoimikute kontrollimise näol, kas seda toimingut siis pole enam ette näha?
---	---

4. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 48. Rakendussäte

2017. aastal esitab kohalik tegevusgrupp esimese § 19 lõike 4 punktis 13 nimetatud seirearuande Maaeluministeeriumile 2015. ja 2016. aasta kohta.	
---	--

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
Minister

(allkirjastatud digitaalselt)
Ants Noot

Kantsler

Lisad:

1. Strateegia hindamiskriteeriumid
2. Hindamiskomisjoni ettepanek